Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آوازتاجيك

Рўзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рўзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

13 августи соли 2003. Чоршанбе № 61 (12904)

Дар фурўш нархи озод. Рўзнома соати 16.55 имзо гардид.

Сўҳбат бо фермерҳо

ҶИЗЗАХ. (Мухбири ЎзА Т.Бекназаров). Ҷамъомади навбатии ҳокимияти вилоят ба масъалаҳои амиқгардонии азнавсозӣ дар деҳот, мустаҳкам намудани базаи моддӣ-техникии хоҷагиҳои фермерӣ бахшида шуд. Дар он фермерҳо, роҳбарони ташкилотҳои хоҷагии қишлоқ, мутахассисон иштирок доштанд.

Тадбирро Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон И.Ҷўрабеков гузаронд.

Имрўзҳо фермерҳо ба қувваи асосии соҳаи хоҷагии қишлоқ табдил ёфтаанд. Алҳол дар вилоят 11 ҳазору 400 хоҷагии фермерӣ амал мекунад. Шумораи онҳо аз сари сол инҷониб ба 586-то зиёд гашт.

Бо мақсади инкишофи хоҷагиҳои фермерӣ дар чор моҳаи аввали соли 2003 бонкҳои тиҷоратӣ ба миқдори 264,6 миллион сўм вом ҷудо карданд. Натиҷаҳои хуби дар ғаллакорӣ ба даст овардашуда низ дар бораи афзалиятҳои хоҷагиҳои фермерӣ гувоҳӣ медиҳанд. Афзун гаштани ҳосилнокии ғалладона, кам гаштани хароҷоти истеҳсолӣ ба баланд шудани самарабахшии иқтисодӣ дар соҳа овард.

Дар айни вақт муаммоҳое ҳам ҳастанд, ки садди роҳи пешравии хоҷагиҳои фермерӣ мегарданд. Дар рафти мусоҳибаи озодона роҳҳои ҳалли ин муаммоҳо муҳокима шуданд.

Дар сўҳбат ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон Р.Азимов, ҳокими вилоят У.Ямонқулов иштирок доштанд.

Дар Олий Маҷлис

ТОШКАНД. (Хабарнигори ЎзА Турсунбой Ботирбеков). Маҷлиси Кумитаи Олий Маҷлис оид ба масъалаҳои муҳити зист ва ҳифзи табиат баргузор гардид.

Дар маҷлисе, ки онро раиси кумитаи мазкур К.Ҷумъабеков бурд, лоиҳаи қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар бораи ворид намудани тағйирот ва иловаҳо ба қонунҳо «Дар бораи ҳифзи табиат», «Дар бораи ҳифзи ҳавои атмосфера», «Дар бораи аҳдномаҳо дар тақсими маҳсулот», «Дар бораи партовҳо» ва ҳамчунин ба Низом дар бораи Кумитаи давлатии ҳифзи табиат муҳокима гардиданд.

Дар ҷамъомад ҷараёни иҷрои қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи ҳифзи ҳавои атмосфера» дар шаҳри Тошканд баррасӣ гардид. Таъкид гардид, ки ҳокимиятҳо, мақомоти ба назорати муайяни ҳифзи ҳавои атмосферадор татбиқ менамоянд.

Дар давраи гузашта муассисаҳои шаҳр ба масъалаи бартараф намудани ифлосшавии ҳавои атмосфера аҳамияти ҷиддӣ доданд. Тадбирҳое, ки баргузор шуданд, имконият доданд, ки партовҳои саноатӣ ба 1242 тонна кам гардад.

Барои риоя намудани ҳуҷҷатҳои меъёрӣ дар бобати ҳифзи ҳаво 1053 шахси соҳибвазифа ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида шуда, ба онҳо ба миқдори умумии 5 миллиону 315 ҳазор сўм ҷарима андохта шуд.

Дар вақтҳои охир дар шаҳри Тошканд кам карданi миқдори умумии партовҳои зараровар, ки аз корхонаҳо содир мегарданд, ба назар мерасад. Агар соли 1990 чунин партовҳо 37 ҳазор тоннаро ташкил намуда бошанд, имрўз он аз 10 - 12 ҳазор тонна зиёд нест.

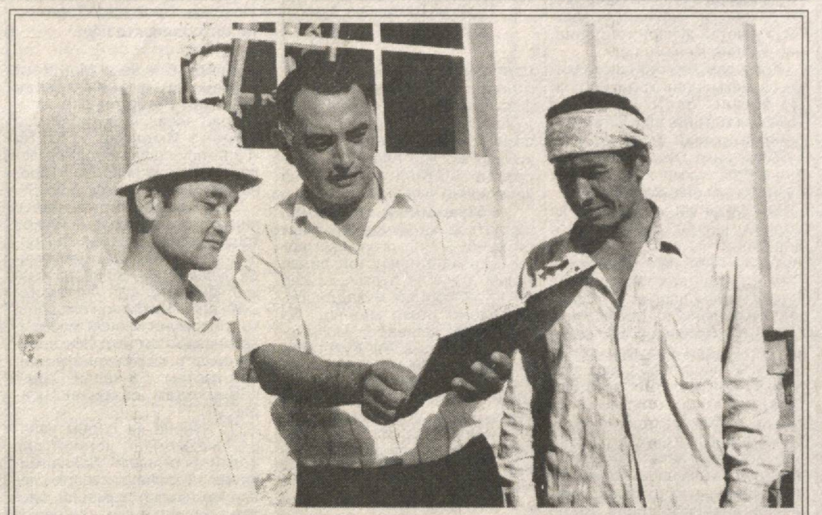

Дар ноҳияи Гулистони вилояти Сирдарё низ ба ҷашни дувоздаҳумин солгарди истиқлолияти кишвар тайёрии ҳамаҷониба мебинанд. Дар ин ҷо сохтмони корхонаи пахтатозакунӣ, ки соле бо иқтидори 30 ҳазор тонна кор карда метавонад, бо суръати баланд идома дорад. Дар ин иншоот тақрибан 90 фоизи корҳои бунёдкорӣ ба субут расонида шудаанд. Бинокорон ният доранд, ки иншооти мазкурро дар Рўзи истиқлоли Ўзбекистон ба истифода супоранд. Ин тўҳфаи коргарони колоннаи сайёри механиконидашудаи рақами 1-уми ноҳия ба ҷашн хоҳад буд.

Баъд аз ба истифода супурда шудани корхона дар ин ҷо зиёда аз 500 нафар бо кор таъмин мешаванд. Ин бошад масъалаи бо кор таъмин намудани аҳолии ноҳияро қадаре ҳаллу фасл менамояд.

Дар суратҳо: 1. Саркори колоннаи сайёри механиконидашудаи рақами 1 **Иброҳим Мамасолиев** бо коргарон **Содиқ Илҳомов** ва **Абдураҳим Тоҷибоев** корҳои пешистодаро муҳокима менамоянд. **2.** Пайвандгар **Исроил Абдураҳимов** дар сари кор.

Аксбардор: Раҳмоналӣ АКБАРАЛИЕВ.

Фермерони ҷавон ба Амрико мераванд

ТОШКАНД. (Хабарнигори ЎзА Замон Эшонкулов). Барои равнақи ояндаи фермерӣ дар мамлакати мо созмонҳои ғайридавлатӣ низ саҳми зиёд мегузоранд. Яке аз онҳо маркази тараққиёти «Технологияҳои нави баланд» мебошад. Мақсади ин марказ, ки соли гузашта ташкил ёфтааст, кўмак ба кормандони соҳаҳои гуногуни Ўзбекистон дар омўзиш ва истифодаи технологияҳои муосири кишоварзии мутараққӣ мебошад.

Ин марказ имрўз якҷоя бо ширкати америкоии «Кели глобал групп инк» мутобиқан бо Барномаи тадбиқи Департаменти давлатии ИМА барномаи солонаро татбиқ менамояд, ки муддати муайяни кор ва такмили малакаи фермерони ҷавони мамлакати моро дар назар дорад.

Ҳоло беш аз бист фермер, ки дар асоси имтиҳон интихоб гаштаанд, малакаи худро дар ИМА такмил медиҳанд. Дар озмуни навбатӣ қариб 30 нафар номзад ширкат менамояд. Онҳо аз рўи тесте, ки мутахассисони хориҷӣ дар асоси талабҳои фермерони америкоӣ таҳия намудаанд, имтиҳон супурда, машғулоти амалиро дар фермаи ҳайвонот паси сар намуда, инчунин аз забони англисӣ озмуда мешаванд. Ғолибони озмун ба Амрико мераванд.

Маҷлиси Шўрои ҳамоҳангсозӣ

Маҷлиси навбатии Шўрои ҳамоҳангсозии рушди компютеркунонӣ ва технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ барпо гардид. Онро муовини нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон, раиси Шўрои ҳамоҳангсозӣ А.Орифов бурд.

Фаъолияти соҳаҳои технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ баррасӣ гардид. Аз ҷумла пешрафтҳои ҷараёни тараққиёт ва татбиқи он таъкид гардид. Дар ин муддат дастёбӣ ба шабакаҳои байналмилалии иттилоот ба 147,8 фоиз васеъ гардида, бо иштироки созмонҳои байналмилалӣ кор дар бобати баргардондани ҳуқуқи маъмурии «uz» ба поён расид ва миқдори операторон ва хизмати провайдерҳои Интернет нисбат ба аввали соли ҷорӣ то 186 адад зиёд гардида, истеъмолгарони шабакаи ҷаҳонӣ то 353,1 ҳазор расидааст. Қитъаҳои истифодаи дастҷамъонаи Интернет низ торафт васеъ мегардад. Дар бобати эътибори ҷиддӣ ба ин соҳа он чиз низ далел мегардад, ки дар маҷлиси моҳи ҷории Олий Маҷлиси ҷумҳурӣ лоиҳаи қонунҳо «Дар бораи иттилоот» ва «Дар бораи навишти барқии сифр», ки дар оянда барои равнақи технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ мусоидат мекунад, ба муҳокима гузошта мешавад.

Ҳамзамон ҳолати технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ ва самараи истифодаи онҳо дар вазоратхонаҳо, идораҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ ва мақомоти ҳокимиятҳои давлатии маҳалҳо таҳлил гардида, аз назари танқидӣ баҳо дода шуданд. Барои онҳо чун марҳалаи аввали кор кушодани веб-сайтҳо ва веб-саҳифаҳо дар шабакаи Интернет маслиҳат дода шуд, ки баъдтар тавсеаи онҳо ва татбиқи дигар технологияҳои муосири Интернет ба амал оварда мешавад. Чунин корҳо дар ин ҷоҳо расман ба ҷо оварда шуданд. Аммо бисёре аз веб-сайтҳо ба тарзи бояду шояд истифода намегарданд, онҳо дар бобати фаъолияти вазорат, идора, созмонҳои хоҷагидорӣ маълумоти кофиро дар худ надоранд. Ва дар бобати хизматҳое, ки ба аҳолӣ ва корхонаҳо мерасонанд, иттилооти басанда намедиҳанд ва ҳатто бисёр вақт ин маълумотҳо кўҳна мегарданд. Чанде аз веб-сайтҳо бо пероиши ҷозибаноки худ фарқ намекунанд. Бисёре аз вазоратҳо ва идораҳо ҳанўз ҳам веб-сайтҳои худро надоранд.

Кор дар бобати омўзондани ходимони дастгоҳи давлатӣ аз рўи василаҳои муосири технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ суст идома дошта, аз ҷиҳати моддӣ таъмин намудани татбиқи технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ қаноатбахш нест.

Шўрои ҳамоҳангсозӣ ба вазоратҳо ва идораҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ ва мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва идораҳо дар маҳалҳо супориш дод, ки эродҳои гуфташуда ба инобат гирифта шуда, корҳоро дар ин самт зудтар ба анҷом расонанд.

Дар маҷлис лоиҳаи Консепсияи иттилоот, барномаи рушди шабакаи миллии телекоммуникатсия ва нақли маълумотҳо, татбиқи технологияҳои барқӣ дар идораҳои давлатӣ ва рушди коммерсияи барқ дар давраи то соли 2010, лоиҳаи консепсияи тараққиёти барномаҳои индустрия ва технологияҳои иттилоотӣ, низоми минтақаи озоди илмию техникӣ доир ба рушди барномаҳои индустрия ва технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ «Интеллекти Ўзбекистон» дастгирӣ шуданд. Онҳо барои тасдиқ ба ҳукумати ҷумҳурӣ фиристода мешавад.

Иштирокдорони маҷлис маълумотро дар бораи маҷлиси ҷаҳонии Ҷамъияти иттилоот, ки моҳи декабри соли ҷорӣ дар Женеваи Шветсария барпо мегардад, шуниданд. Дар он ҳайатҳои ҳукуматии тамоми кишварҳои ҷаҳон ширкат мекунанд. Дар доираи омодагӣ ба ин ҷамъомад дар назар аст, ки маҷлиси миллии оид ба технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ барпо гардад. Он моҳи сентябри соли ҷорӣ дар Тошканд якҷоя бо намоишгоҳи байналмилалии ЎзТел-2003 ба вуқўъ мепайвандад.

Виктор НИКОЛАЕВ, хабарнигори ЎзА.

Ёрии башардўстона

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Х.Содиқова). Ташкилоти байналхалқии хайрияи америкоии «Америкарес» ба бунёди байналхалқии «Соғлом авлод учун» ёрии навбатии башардўстонаро расонд. Намояндагони бунёди номбурда дар фурудгоҳи Тошканд бореро, ки қиматаш 7 миллион доллари америкоиро ташкил медиҳад, қабул карданд. Ташкилоти «Америкарес» аз соли 1997 сар карда то ҳол барои инкишофи соҳаи нигаҳдории тандурустӣ дар мамлакатамон ёрӣ мерасонад. Кўмаки он махсусан дар ҳимояи модару кўдак назаррас аст. Дар зарфи 7 соли охир ташкилоти байналхалқии хайрияи «Америкарес» ба мамлакати мо ба маблағи 35 миллион доллари америкоӣ дорую дармон ва таҷҳизоти тиббӣ расонда додааст.

12 тонна бор—дорую дармон ва таҷҳизоти тиббӣ ба муассисаҳои тиббиии тамоми гўшаю канори мамлакат, ба оилаҳои камдаромад, ки дар ҷойҳои дурдаст истиқомат доранд, расонда мешавад.

Гурўҳи мутахассисони бунёди «Соғлом авлод учун» ва «Америкарес» ба ҷойҳо расонда додани дорую дармон ва таҷҳизоти тиббиро назорат мекунанд.

Дастгир шуданд

Дар шаҳри Қаршӣ аз ҷониби раёсати хизмати амнияти миллӣ ва шўъбаи корҳои дохилии вилоят гурўҳи муташаккили ҷиноӣ, ки ба тайёр кардан ва бо роҳи фиребгарӣ паҳн намудани пулҳои қалбакӣ машғул буданд, дастгир шуданд. Бинобар маълумоти бюрои алоқаҳои ҷамъиятии хизмати амнияти миллии Ҷумҳурияти Ўзбекистон аз дастгиршудагон ба сифати ашёи тасдиқкунанда 1 миллиону 281 ҳазор сўми қалбакӣ мусодира гардид, ки ҳамаи онҳо банкнотҳои ҳазорсўма буданд.

Дар рафти чорабиниҳои якҷояи таъҷилию ҷустуҷўӣ зуд корхонаи пинҳонии созандагони пулҳои қалбакӣ, ки дар як ҳуҷраи хонаи бисёрошёнаи шаҳри Тошканд аз ҷониби М.Маҳмашер, сокини вилояти Қашқадарё ба иҷора гирифта шуда буд, ошкор гардид. Чунон ки дар рафти тафтишот маълум шуд, сокини ин ҳуҷра бо шаҳрванди вилояти Қашқадарё Х.Ўрал, ки пештар барои фиребгариаш суд шуда будааст, забон як мекунад ва бо супориши ў дар принтери ранга пулҳоро нусхабардорӣ карда, адади онҳоро афзун менамояд. Бо ин мақсад вай ба хона ҳамчунин технологияи зарурӣро аз коллеҷе, ки дар он ба сифати муаллими информатика кор мекард, меоварад.

Чуноне ки экспертиза нишон дод, созандагони пулҳои қалбакӣ донандагони соҳа набудаанд, пулҳое, ки соҳиби як рақам ва як серия мебошанд, дар коғази оддӣ, вале бо сифати баланд тайёр карда шудаанд. Барои паҳн намудани пулҳои қалбакӣ ташкилотчиёни фаъолияти ҷиноӣ якчанд сокинони вилоятро ҳам ҷалб менамоянд. Нақшаи амалиёти фиребгарон хеле оддӣ буд: аввал ба боварии тадбиркороне, ки ба савдои кўтара машғул ҳастанд, соҳиб мешуданд, пас хизмати миёнаравиро ваъда дода, тамоми пули мавҷудаи онҳоро ба даст медаровардаанд. Баъд аз як рўз ду нафар аз онҳо бо баҳонаҳои гуногун он пулҳоро акнун пулҳои қалбакиро пас мегардонанд. Дар ин маврид онҳо саъй менамуданд, ки ин корро дар торикии рўз ва таъҷилӣ ба ҷо оваранд, яъне ба ҳариф имкон намедоданд, ки бо истиҳола ва андешамандона кор барад. Пулҳои қалбакии ба сифати ашёи тасдиқкунанда ба даст омада аз як сокини вилояти Тошканд, ки ба Қаршӣ барои лўлаҳои филизӣ омада будааст, ситонида шуд. Вай тўъмаи навбатии фиребгарон буд.

Даҳ нафар ба сифати шарики ин ҷиноят дастгир гардиданд. Дар шўъбаи корҳои дохилии вилояти Қашқадарё нисбати дастгиршудагон парвандаи ҷиноӣ аз рўи моддаи 176-уми Кодекси ҷиноии Ҷумҳурияти Ўзбекистон кушода шуд.

ЎзА.

Ҷашни бинокорон

ТОШКАНД. Дар Қасри «Туркистон»-и пойтахт бахшида ба ҷашни касбии бинокорон ҷамъомади мутантан баргузор гардид. Ба ин ҷо коргарони пешқадам, муҳандисон, собиқадорони соҳа гирд омаданд.

Ҷамъомадагонро бо ҷашни касбиашон ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон К.Тўлаганов табрику муборакбод намуда, зикр сохт, ки дар солҳои истиқлолият дар кишвари мо таҳти сарварии Президент Ислом Каримов корҳои васеъмиқёси бинокорӣ ба амал бароварда мешаванд. Аз ҷумла, ҳоли ҳозир дар Фарғона корхонаи бузург оид ба истеҳсоли азот бунёд меёбад, пули автомобил ва роҳи оҳан дар болои дарёи Ому сохта ва хати нави роҳи оҳани Тошгузар-Бойсун—Қумқўрғон кашида мешаванд.

Дар пойтахти Ватанамон — шаҳри Тошканд бошад, биноҳои мўҳташам ва зебое, ки аз ҷиҳати меъморӣ ба анъанаҳои миллии бунёдгарӣ ҳамоҳанганд, қад мекашанд.

Бинокорони мо ба ҷашни 12-солагии истиқлолият тўҳфаҳои муносиб тайёр менамоянд, сохтмони иншоотҳои нав, хонаҳои истиқоматӣ, роҳҳо ва кўпрукҳо, коллеҷҳои касбӣ, литсейҳои академӣ, муассисаҳои тиббӣ, майдонҳо ва хиёбонҳоро ба охир мерасонанд. Навбати севвуми ҳалқаи хурди роҳи Тошканд, ки сохтмонаш ба давраи ниҳоӣ мерасад, аҳамияти муҳими на фақат баланд бардоштани суръати ҳаракат, қулаиҳо ва бехатарии ҳаракати нақлиёти шаҳриро дорад, балки боз вақти савориёнро сарфа менамояд.

Дар тадбир ба гурўҳи бинокорони пешқадам тўҳфаҳои хотиравӣ супурда шуданд.

Шабнишинӣ бо консерти идона, ки дар он устодони санъат ва ҳаваскорони ҷавон иштирок доштанд, ба охир расид.

Дар ҷамъомад ҳокими шаҳри Тошканд Р.Шоабдураҳмонов иштирок намуд.

Назокат УСМОНОВА, хабарнигони ЎзА.

Анҷумани миллӣ

23-24 сентябр дар Тошканд анҷумани миллӣ оид ба технологияи иттилоотиву коммуникатсионӣ (ТАК) ба амал меояд. Анҷуман дар чаҳорчўбаи омодагии Ўзбекистон ба иштирок дар анҷумани умумиҷаҳонии оид ба ҷамъияти ахборот баргузор мегардад. Аз ин хусус ба оҷонсии иттилооти ғайридавлатии «Туркистон-пресс» аз оҷонсии алоқа ва маълумоти Ўзбекистон иттилоъ доданд.

Оҷонсии алоқа ва маълумоти Ўзбекистон, барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид ва ширкати Itesa Osiyo ташкилкунандагони ин анҷумани миллӣ гардиданд.

Баробари ин анҷуман (23-25 сентябр) Намоишгоҳи байналхалқии технологияҳои телекоммуникатсионӣ ва компютерии UzTel 2003 баргузор мегардад.

Анҷуман имкон медиҳад, ки аҳволи технологияи иттилоотиву коммуникатсионӣ дар Ўзбекистон муайян карда шавад ва пешниҳодҳо дар бобати инкишоф додани он дар кишвар кор карда баромада шавад. Ҳамчунин вай имкон медиҳад, ки шарикии секторҳои давлатӣ, хусусӣ ва ҷамъиятӣ васеъ гарданд. Дар рўзи аввали анҷуман иштирокдорони он дар шаш шўъба — «Ҳокимияти электронӣ», «Таълими электронӣ», «Истифодаи ТАК дар ҷамъият», «Роҳ ба захираҳои шабакавӣ», Сиёсат дар ҷабҳаи ТАК» ва «Тиҷорати электоронӣ» кор мебаранд. Рўзи дуюми анҷуман бошад, баромади сарони ҳукуматҳои ташкилотҳои байналхалқӣ оид ба мавзўъи инкишофи ҳамкории ТАК дар Ўзбекистон дар назар дошта шудааст. Аз ҷумла маърўзаҳои намояндагони USAID, Бонки ҷаҳонӣ, пажўҳишгоҳи «Ҷамъияти кушод», БТТА, АБР, IREX, ТАҲА ва Хонаи Аврупо шунида мешаванд.

Моҳи июни соли равон ҳукумати Ўзбекистон барномаи инкишофи компютеризатсия ва технологияи иттилоотиву коммуникатсиониро барои солҳои 2002-2010 қабул намуд. Ин барнома аз ҳисоби вомҳои бонкҳои хориҷӣ бо маблағ таъмин карда мешавад. Ҳамчунин барои амалӣ гардонидани он маблағҳои хусусии операторон ва провайдерҳо истифода мегарданд.Дар ин чаҳорчўба то соли 2010 шумораи истифодабарандагон аз шабакаҳои Интернет дар байни аҳолии ҷумҳурият тахмин меравад, ки ба 60 фоиз афзоиш ёбад, яъне аз 275 ҳазоре, ки дар соли 2002-ум буд, ба 3,32 миллион нафар бирасад.

Сохтмони на камтар аз 45 ҳазор портҳои дастёби коллективӣ ба шабакаҳои Интернет ба нақша гирифта шудааст. Суръати дастёби истифодабарандагон аз шабакаҳои байналхалқии иттилоотӣ ба 512 Мегабит/сония расонда хоҳад шуд.

ОМИ «Туркистон-пресс».

Вохўрии вазирон

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Н.Ўлҷабоев). Робитаҳои Ўзбекистон бо мамлакатҳои Иттиҳоди Европа рўз аз рўз вусъат меёбанд. Муносибатҳои мамлакати мо бо Ҷумҳурияти Федеративии Олмон дар ин ҷода аҳамияти калон доранд. Ҳамкории байни ин ду давлат дар ҳама соҳа, аз ҷумла, дар соҳаи ҳарбӣ-техникӣ низ қобили қайданд.

Вазири мудофиаи федералии Олмон Петер Штрук, ки 10 август ба мамлакати мо ташриф оварда буд, бо вазири мудофиаи Ўзбекистон Қодир Ғуломов вохўрд.

Дар ҷараёни мусоҳиба масъалаҳои ҳамкории ҳарбии ду давлат, ки ба таъмин намудани амнияти минтақа, пурзўр намудани мубориза бо терроризм ва тиҷорати маводи нашъа, инчунин ба масъалаҳои мўътадил гардондани вазъият дар Афғонистон нигаронида шудаанд, мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ҳангоми гуфтушунид саҳми Ўзбекистон дар мубориза ба муқобили терроризм ва тиҷорати нашъа, таъмини амнияти минтақа, инчунин саҳми Ўзбекистон дар барқарории сулҳ дар Афғонистон алоҳида қайд гардид.

«Ўзметкомбинат»: ҳамкории самарабахш

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Н.Душаев). Дар иттиҳодияи истеҳсолии саҳҳомии (аксионерии) Бекобод, ки бо номи «Ўзметкомбинат» шўҳрат ёфтааст, дар давоми ҳафт моҳи гузаштаи соли равон беш аз 285,9 ҳазор тонна пўлод гудохта шудааст.

Ба ихтиёри истеъмолгарон 270,6 ҳазор тонна маҳсулоти тайёр расонда дода шуд. Суръати тараққиёт нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 107 фоиз зиёд шудааст. Ҳаҷми содирот низ афзун гашт. Ба истеъмолгарони хориҷӣ ба маблағи 24 миллион доллар маҳсулот фиристода шуд.

Рақамҳои мазкур дар маҷлиси комиссияи ҷумҳурии оид ба назорат ва мутобиқсозии тайёркунӣ ва супурдани оҳанпора, ки дар шаҳри Бекобод барпо гардид, ба забон оварда шуданд. Дар маҷлисе, ки ба ҷамъбасти корҳо ва таъмини «Ўзметкомбинат» бо маҳсулоти хом (оҳанпора) дар давоми моҳҳои январ-июл бахшида шудааст, роҳбарони вазоратҳо, ташкилоту идораҳо, органҳои минтақавии раёсат ва дигар ташкилотҳое, ки ба масъалаи ҷамъоварӣ ва супурдани маҳсулоти мазкур сару кор доранд, иштирок намуданд.

Маҷлис таҳти сарварии мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон, раиси комиссия И.Ҷўрабеков гузашт.

Ин корхона, ки ба маҳсулоти оҳании аз истифода баромада кор мекунад, дар Осиёи Миёна ягона буда, барои мамлакати мо дорои аҳамияти стратегӣ мебошад. Омода намудани чунин маҳсулот дар дохили мамлакат, аз рўи имкониятҳои дохилӣ сурат мегирад. Солҳои охир дар корхона корҳои азнав барқароркунӣ вусъат ёфтанд. Аз ҷумла оташдони электрикӣ ба кор андохта шуд, ки дар он дар як сол 500 ҳазор тонна филиз гудохта хоҳад шуд.

Маъданчиёни Бекобод аз моҳи январ то июли соли ҷорӣ аз ҳамкорони хеш 362 ҳазор тонна маҳсулоти хом гирифтанд. Мутаассифона, як қатор вазоратҳо, ташкилот ва ассотсиатсияҳо, бо вуҷуди ноил будан ба имкониятҳои калони маҳсулоттайёркунӣ ва супурдани металлҳои сиёҳ ва ранга ин корро дуюмдараҷа меҳисобанд.

Дар моҳи июн ба маъданчиён 4140 тонна камтар аз нақшаи пешбинишуда маҳсулот расонда дода шуд. Дар натиҷа дар корхонае, ки аз он ҷо ба сохтмонҳои мамлакатамон маҳсулоти оҳанӣ расонда дода мешаванд, норасоии маҳсулот ҳис карда мешаванд. Дар навбати худ ин норасоӣ ба ҷараёни кори истеҳсолӣ таъсири манфӣ мерасонад.

Дар маҷлиси комиссия ба роҳбарони масъули ташкилоту идораҳо дастур дода шуд, ки хатогиҳои дар ин роҳ ҷой додашуда бартараф карда шаванд ва супориши ҳукуматӣ дар ин ҷода ба иҷро расонда шаванд.

Дар маҷлис ҳокими вилояти Тошканд У.Мирзоқулов иштирок дошт.

Гуфтугӯи тамаддунҳо

«Таронаҳои Шарқ» аз нигоҳи хориҷиён

Ҷашнвораи байналмилалии мусиқии «Таронаҳои Шарқ» ҳамеша хеле пуршукӯҳ мегузарад ва дар ҳаёти фарҳангии на фақат кишварамон, балки чандин мамлакати Шарқ нақши муҳими худро дорад. Ҷашнвора дар муддати начандон тӯлонӣ дар байни ҷашнвораҳое, ки дар сатҳи ҷаҳонӣ мегузаранд, мақоми худро касб намуд. Аз ин рӯ сафи иштирокчиёни он аз ҷашнвора то ҷашнвора меафзояд.

Бояд гуфт, ки ҷашнвора баъд аз чанд рӯз бори чаҳорум дар Самарқанди бостонӣ баргузор мешавад. Баробари

Чангнавоз аз Ҷумҳурияти Куриё дар ҷашнвораи с.1999.

мо — сокинони ин кишвар — мизбонони ҷашнвора мухлисони бешумори хориҷӣ он рӯзро пазмон шудаанд, то ки боз дар Регистони Самарқанд мадҳияи ҷашнвора садо диҳаду аз чаҳор гӯшаи дунё санъаткорон як ҷо гирди ҳам омада, таронаи ҳамдилию ҳамбастагӣ сароянд.

Фестивал аз якчанд нигоҳ хеле муҳим аст. Аввалан, он як таваҷҷӯҳи хоссае ба мероси мусиқии тамоми мардумони Шарқ аст. Сониян, ба шарофати ин ҷашнвора ҷаҳониён аз фарҳанги Ӯзбекистон бештар огоҳ мешаванд. Он як навъ роҳест ба саҳнаи мусиқии ҷаҳон. Айнан баъд аз ҷашнвораи якум (соли 1997) таваҷҷӯҳ ба санъати овозхонии Муноҷот Йӯлчиева дар сатҳи ҷаҳонӣ афзуд. Ононе, ки дар фестивали аввал иштирок намуданд (аз ҷумлаи хориҷиён Жан Дюринги фаронсавӣ, Шаҳром Нозирии эронӣ, Мино Роди фаронсавӣ ва дигарон) ба ҳунари Муноҷот баҳои баланд доданд. Аз ин рӯ вай дар саҳнаҳои кишварҳои Урупо консерти худро намоиш дод. Имрӯз навозандаи моҳир Турғун Алиматов ё барандаи ҷоизаи ҷашнвораи дуюми «Таронаҳои Шарқ» (соҳиби Гран-при» Насиба Сатторовaро дар ИМА ва баъзе кишварҳои Урупо хуб мешиносанд.

— Ғайр аз ин, ташрифи меҳмони хориҷӣ ба Самарқанди бостонӣ барои ширкат ба ҷашнвора ин ҳам эътирофи истиқлол ва шӯҳрати афзояндаи Ӯзбекистон аст. Ин далелро худи меҳмонони хориҷӣ, ки дар ҷашнвора ширкат доштанд ва онҳое, ки шоҳиди ин ҷашни хуҷастаи ҳунарӣ гаштаанд, низ тасдиқ менамоянд.

Ҳоло дар зер гуфтаҳои чанде аз меҳмонони хориҷиро, ки мо зимни адои хизмат ба ҳайси хабарнигори «Радиои байналмилалии Тошканд» ба сӯҳбати онҳо мушарраф шуда будем, ба ҳукми хонандагони рӯзнома ҳавола мекунем:

Хан Мюнг Хӣ, профессор аз Кореяи Ҷанубӣ, раиси ҳайати доварони ҷашнвораи сеюми мусиқии «Таронаҳои Шарқ»:— Самарқанд шаҳрест, ки аз қадимулайём дар ин ҷо гуфтугӯи тамаддунҳои Шарқу Ғарб ба вуқӯъ мепайваст. Ин шаҳр, ки дар ҷодаи бузурги абрешим ҷой гирифта буд, дар тӯли асрҳо чун воситаи робитаи байни халқҳои мухталиф ба таърих хидмат кардааст. Аз ин рӯ маҳз дар шаҳри Самарқанд дар ибтидои асри XXI баргузор шудани ҷашни мусиқӣ, ба фикри ман, маънои эҳёи анъанаҳои деринаро дорад. Ин ҷо мардумони гуногунзабони чор қитъаи дунё бо як забон — забони мусиқӣ гуфтугӯ мекунанд.

Сузикӣ Сумико — тоҷири ҷопонӣ:— Ман бори аввал ба Ӯзбекистон сафар мекунам. Аз боздиди Самарқанд хеле хушам омад. Бисёр масрурам, ки сафари ман ба рӯзҳои ҷашнвораи мусиқӣ баробар омад. Дар маросими кушоиши ҷашнвора ман шоҳиди тамошое шудам, ки одатан хоси бозиҳои олимпӣ аст. Намояндагони давлатҳои гуногун бо либосҳои миллӣ, зери гимни фестивал ба саҳна баромаданду байрақҳои давлатиашон дар саҳна мавҷ мезаданд. Иштироки бачаҳо дар барномаи консертии маросими кушоиш хеле ҷолиб буд.

Гурӯҳи «Шамс» аз Ҷумҳурии Исломии Эрон дар «Таронаҳои Шарқ»—1999» аз беҳтаринҳо шинохта шуд.

— **Муҳаммад Иброҳим**, санъаткор аз Ҷумҳурии Миср Араб: — Солҳо орзу мекардам, ки аз Ӯзбекистон дидан кунам. Шунида будам, ки дар ин ҷо мақбараи муҳаддисон, фақеҳони номӣ мавҷуд. Ба шарофати ҷашнвора мо мақбараи Исмоил ал-Бухориро зиёрат кардем, бо бародарони мусулмони худ ин ҷо намози ҷумъаро хондем. Бояд гуфт, ки мақбараи Исмоил ал-Бухорӣ хеле обод будааст. Ман гуфта метавонам, ки вай яке аз намунаҳои олии меъмории исломӣ аст.

Ғазанфар Аббосов, сароиндаи озарбойҷонӣ, барандаи ҷои аввали ҷашнвораи сеюм (с.2001):— Ман бо таассуроти хеле нек аз Самарқанд ба ватанам бармегардам. Ин ҷашнвораро умри тулонӣ бод! Мо мардумони Шарқ намунаи беназири мусиқии суннатиро дорем. Озариҳо мусиқии суннатии худро «муғам», дар Ӯзбекистон «мақом», дар Ҳинд «рога», дар Эрон «дастгоҳ» мегӯянд. Ин мусиқиҳо ба ҳам қаробати наздик доранд. Мо бояд пеш аз ҳама ҳамин мусиқиро дар саҳнаҳои фестивал тарғиб кунем. Ман хеле шодам, ки дар ин саҳнаи таърихии Регистон дар ҷашнвораи аввалин шогирди ман Симара Имонова соҳиби «Гран-при» шуда буд. Ӯро аслан ҳамин ҷашнвораи «Таронаҳои Шарқ» машҳур кард.

Ҷон Бейлӣ, мусиқашиноси англис, профессор. — Фикри ташкили ин ҷашнвора аз Президент Ислом Каримов омада будааст. Ин ҷашнвора хеле хуб ҷашнвора аст. Аз тамоми дунё ин ҷо меҳмонон омаданд, то перомуни мусиқӣ мубодилаи назар намоянд. Ин далели он аст, ки мо ҳама як инсон ҳастем. Ба қавли Саъдӣ «Бани одам аъзои якдигаранд» .

... Чуноне ки дидем назари меҳмонони хориҷӣ дар бораи фестивали байналмилалии «Таронаҳои Шарқ» аслан ҳамнавоию ҳаммаънӣ ҳастанд. Чунки рӯҳи ҷашнвора худ ифодаи якдилист!

Шоқаҳҳор САЛИМОВ,
муовини директори «Радиои байналмилалии Тошканд».
Суратгир: Т. ХОВАРӢ.

Ба пешвози дувоздаҳсолагии истиқлолият

Ба ид бо шириниҳо

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Виктор Николаев). Дар корхонаи муштараки «РоссиСА»-и Ӯзбекистон — Россия—Булғория хати нави истеҳсоли кулчаҳои қандин ба кор даромад. Хати мазкур барои дар ду режим кор кардан пешбинӣ шудааст ва чор тонна кулчаи қандин ё ки дар асоси қанд шаш тонна хӯрданиҳои лазиз тайёр мекунад. Арзиши таҷҳизоти нав 13 миллион сӯм мебошад. Қаннодон ба ҷашни истиқлолияти ҷумҳурӣ тӯҳфаҳои ширин тайёр мекунанд.

Дар корхонаи муштарак зиёда аз 80 номгӯй маҳсулоти ширин истеҳсол карда мешавад. Ба ғайр аз кӯлчаҳои қандин дар ин ҷо дар қуттиҳои назаррабои «Звезда Востока», «Сюрприз», «Торжество», «Ассорти» истеҳсоли конфетҳои шоколаддори андозаашон 100—500 грамма ба роҳ монда шудааст.

Чи хеле ки ба хабарнигори ЎзА дар ассотсиатсияи «Пишепром» хабар доданд, ҳар як корхонаи соҳа кӯшиш мекунад, ки тамғаи худро нигоҳ дорад, на танҳо ҳаҷмро вусъат диҳад, балки номгӯи маҳсулотро васеъ гардонад.

Дар ин бобат корхонаи ватании кӯҳнатарин — Иттиҳодияи саҳҳомии истеҳсолии қаннодии «Лаззат» (Янгийўл) пешсафиро аз даст намедиҳад. Корхона зиёда аз 150 намуд маҳсулот мебарорад. Аз байни онҳо чун пештара карамели мевагӣ, чормағзӣ, ширӣ, инчунин маҳсулоти шоколадии «Чинигул», ирисҳои «Летний», «Молочний», «Малвина» қисми асосиро ташкил медиҳад. Қаннодони янгийўлӣ дар Қазоқистон, Туркманистон хонаҳои савдои худро кушодаанд. Дар Иттиҳодияи саҳҳомии истеҳсолии қаннодӣ васеъ гардондани майдони истеҳсолотиро ба нақша гирифтаанд, ки дар онҳо бояд хатҳои истеҳсолии замонавӣ истеҳсоли навъҳои нави кулчаҳои қандин, карамелу шоколадҳо арзи вуҷуд намоянд.

Фаровонии меваю сабзавот, чормағз, ки асоси хуби ашёи хом мебошад, баланд будани талабот ба маҳсулоти қандин ба саноати озуқавории ватанӣ сармоягузорони хориҷиро торафт бештар ҷалб мекунад.

Якчанд корхонаи муштарак дар давраи кӯтоҳ ба боварии на танҳо истеъмолгарони дохилӣ, балки берунӣ низ сазовор шуда тавонистанд. Тадбиргарии муштарак дар баланд бардоштани сатҳи истеҳсолот, ҷорӣ намудани технологияҳои замонавӣ, ба роҳ мондани истеҳсоли маҳсулоти ба рақобат тобовар ёрӣ расонд. Ҳоло содироти вай васеъ мегардад. Корхонаи муштараки «Уфуқ»-и Ӯзбекистону Туркия маҳсулоти қаннодиро ба Россия, Яман, Қирғизистон, Қазоқистон, Тоҷикистон расонда медиҳад.

Сиёсати маркетингии корхонаҳои муштараки «Нема», «Рен-ко», «Дж.Ф.Интернейшнл» ба вусъат додани истеҳсоли маҳсулоти ордӣ, карамелҳои обидандонӣ нигаронда шудааст. Ба ҷашни истиқлолияти мамлакат қаннодон ният доранд, ки истеҳсоли хелҳои нави кулчаҳои қандин, вафлиҳо, карамелҳо, тортҳои ҳархеларо мутобиқ созанд.

Ҳушёрӣ

Кормандони идораи гумруки вилояти Сурхондарё якҷоя бо ходимони хизмати бехатарии миллӣ дар вагони боркаши қаторае, ки аз Ҷумҳурияти Тоҷикистон ба Эстония ҳаракат мекард, ҷои махсуси пинҳониро муайян карданд.

Дар вагон, ки бо роҳи транзитӣ аз ҳудуди мамлакати мо мегузашт, беш аз 66 тонна алюминии коркарданашуда буд. Ҳангоми азназаргузаронии бор дар зери он 5 килограмм ҳероин ва беш аз 10 дона санги қиматбаҳо пинҳонкардашуда муайян гардид.

Ба туфайли тадбирҳои оперативӣ дар роҳҳои саҳроии ноҳияи Узун ходимони гумруки Сурхондарё шаҳрванди Тоҷикистон Саид Қурбоновро, ки бо роҳҳои касногузар ба мамлакати мо даромадан кӯшиш мекард, дастгир намуданд. Дар халтаи ӯ 1,5 килограмм ҳероин буд.

Чуноне ки хизмати матбуоти Кумитаи давлатии гумрук хабар медиҳад, аз рӯи ин ҳодисаҳои ногувор парвандаи ҷиноӣ кушода корҳои тафтиш бурда мешавад.

ЎзА.

Беҳтарин оилаи китобхон

Ба наздикӣ дар озмуни вилоятии «Беҳтарин оилаи китобхон» коркунони хоҷагии қишлоқи ноҳияи Пахтакор—зану шавҳар Соат ва Озода Қӯшбоқова бо фарзандонаш Улбусин ва Матлуба, келинаш Зарифа соҳиби ҷои аввал шуданд. Маълум шуд, ки дар китобхонаи шахсии онҳо қариб ҳазор дона китоби бадеӣ мавҷуд аст.

А. НАЗАРОВ.

Мубориза бар зидди ҷинояткории байналхалқӣ

Прокуратураи Генералии Ӯзбекистон дар мубориза бар зидди ҷинояткориҳои байналхалқӣ фаъолияти хешро бо амалиёти органҳои ҳифзи ҳуқуқи бисёр мамлакатҳои хориҷӣ ҳамоҳанг менамояд. Аз аввали соли 2003 аллакай 35 нафар ҷинояткоре, ки дар рӯйхати кашфи ҷинояти байналхалқӣ буданд, дастгир ва ба Ӯзбекистон оваронда ва ба ҷавобгарии ҷиноӣ кашида шуданд. Дар ин бора ба мухбири Оҷонсии ғайридавлатии иттилоотии «Туркистон-пресс» сардори шӯъбаи оид ба назорат ва ҳифзи қонунҳо дар доираи муносибатҳои байналмилалӣ ва байналхалқии прокуратураи генералии Ӯзбекистон, маслиҳатчии адлия Алишер Муҳаммедов ахбори зайлро ҳангоми мусоҳиба пешкаш намуд.

—Алишер Рустамович, Прокуратураи генералии Ӯзбекистон дар мубориза алайҳи ҷинояткории байналхалқӣ, ҳамчунин дар тафтиши фаъолияти ҷинояткориҳои трансмиллии сохторҳои ҷиноӣ бо кадом мамлакатҳо ҳамкорӣ дорад?

Ҳамкориҳои прокуратура бо мамлакатҳои ИДМ дар асоси конвенсияи Минск сурат мегирад, ки он оиди имдоди ҳуқуқӣ ва муносибатҳои ҳуқуқӣ аз рӯи корҳои гражданӣ (шаҳрвандӣ), оилавӣ ва ҷиноӣ мебошанд. Бо мамлакатҳои хориҷи дур низ риштаҳои базавии ҳуқуқӣ мустаҳкам мешаванд. Маҷмӯаи 15 шартномаи дуҷониба дар бобати ҳамкорӣ ва равобити ҳуқуқӣ ва дар бобати баргардонидани ҷинояткорон, ҳамчунон 25 қарордод бахшида ба масъалаҳои ҳамкорӣ барои мубориза бурдан ба муқобили анвои мухталифи ҷинояткориҳои муташаккилона, аз ҷумла, ҷиҳати мубориза бар зидди терроризми байналхалқӣ ва наркотрафик ба имзо расидаанд.

Ба ғайр аз ин, Ӯзбекистон дар чаҳорчӯбаи Ҳамкории Иқтисодии Осиёи Марказӣ боз ба се ҳуҷҷат, дар доираи Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил—дувоздаҳ аснод, дар чаҳорчӯбаи СММ ёздаҳ Конвенсия ва ду Протокол ба имзо расидаанд. Ҳуҷҷатҳои мазкур ба Прокуратураи генералии Ӯзбекистон имкон медиҳанд, ки бар зидди ҷинояткориҳои трансмиллии муташаккили байналхалқӣ бо муваффақият мубориза пеш барад. Дар баробари ҳамин, ҳамроҳ шудан ба баъзе аз ҳуҷҷатҳои дигари байналхалқӣ, аз он ҷумла, ба протокол оид ба пешгирии фурӯхтани одамон, Протоколи факултативии Конвенсияи оид ба ҳуқуқи атфол, фоҳишагии бачагон ва парнография ва ғайра, ба назари мо қобили қабул аст.

—Ҳоло дар бораи ғайрирасмӣ ба хориҷ бурдани шаҳрвандони ӯзбекистонӣ ба мақсадҳои нопоки шаҳвонӣ ва дигар навъи истисмор бисёр гап мезананд. Дар ин бобат Прокуратураи генералии Ӯзбекистон чӣ тадбирҳо мебинад, ё дидааст?

—Бо назардошти ин муҳоҷирати шаҳрвандон ба хориҷ имрӯз на танҳо барои Ӯзбекистон, балки барои дигар давлатҳо низ як муаммоест. Ва ҳалли он ба танҳоӣ ба ягон давлат муяссар намегардад. Ӯзбекистон ҳам ба мақсади танзими фаъолиятҳо дар ин роҳ ба як қатор ҳуҷҷатҳои меъёрии байналхалқӣ ҳамроҳ гардид.

Мехоҳам қайд намоям, ки ин ҳуҷҷатҳо асоси ҳуқуқӣ буда, ба ҳалли масъалаҳои таъмини ҳуқуқҳои мардон, занон ва кӯдакон мусоидат менамоянд, то муносибати дастаҷамъонаи байналхалқӣ арзи вуҷуд намояд ва тадбирҳои судбахши пешгирии тиҷорати одамон, ки хилофи қонун аст, амалӣ гардад, ҳуқуқҳои инсон ҳимоя шаванд, одамон аз қабоҳат ва ҳалокат муҳофизат шаванд, онҳое, ки ба ин навъ фаъолияти ҷиноӣ машғуланд, дастгир ва ба ҷавобгарӣ кашида шаванд. Прокуратура чун дигар мақомоти ҳифзи ҳуқуқи кишвар дар асоси қонунгузории миллӣ дар мубориза бар зидди трафики (гирифта бурдани) ғайриқонунии занон ва кӯдакон барои мақсадҳои алоқаи ҷинсӣ ва дигар навъ истисморгарӣ дар хориҷа тадбирҳои судбахш мебинад. Маълумотҳо дар хусуси тавқифи шаҳрвандони Ӯзбекистон барои рафтори хилофи қонун тафтиш карда мешаванд, дар ҳолати муайян сохтани далели ба берун аз мамлакат бурдани одамон бо роҳи фиреб, ба мақсади истисмор нисбати ташкилкунандагони ин амали нопок парвандаи ҷиноӣ кушода мешавад.

Дар давоми солҳои охир аз ҷониби органҳои тафтишотии Ӯзбекистон чандин ҷинояти ба ҳамин монанд ифшо карда шуд. Даҳҳо парвандаҳои ҷиноӣ кушода ва бисёр масъулони ҷиноёти қабеҳ—фиребгарону даллолҳо ба ҷазо гирифтор шуданд. Ва бешак, ин ҷараён идома дорад. Мутаассифона, на ҳама фиребхӯрдагон ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ муроҷиат менамоянд. Фақат баъзе аз онҳо баъди ба зодгоҳ баргардонида шудан бо ариза ба прокуратура муроҷиат менамоянд. Ин масъала мунтазам омӯхта мешавад, дар асоси далелҳои ба даст омада ҷораҳо дида мешаванд.

—Алишер Рустамович, дар соҳаи муқобили тиҷорати байналхалқии маводи нашъавӣ чӣ гуна мубориза бурда мешавад? Оё базаи кунунии ҳуқуқӣ имкон медиҳад, ки бар зидди ин навъ фаъолияти ҷиноӣ аксуламал нишон дода шавад?

—Дар айни замон дар мамлакати мо монеаҳои муайяни ҳуқуқӣ мавҷуданд, то пеши роҳи ин ҷинояткории муташаккилона ва байналхалқӣ гирифта шавад. Албатта, базаи ҳуқуқӣ ҳанӯз мӯҳтоҷи инкишоф ва такмил додан аст, ки ин ҳам ба қонунгузории байналхалқӣ ва ҳам ба қонунгузории миллӣ дахл дорад. Ӯзбекистон ба се Конвенсия оиди ба мубориза зидди маводи нашъа ҳамроҳ шудааст. Ба Қарордодҳои мубориза бурдан бар зидди ҷинояткорӣ, терроризм низ шарик аст, дар кофтукови ҷинояткорони байналхалқӣ иштирок менамояд. Ин аст, ки дар соли 2002-ум 203 нафар шаҳрванди мамлакатҳои хориҷӣ барои ҷиноятҳои содир намудаашон ба ҷавобгарӣ кашида шуданд, онҳо бо маводи нашъа алоқа доштанд ва ҳангоми тафтиш аз онҳо зиёда аз 72 кило «заҳри қотил» ба даст омад. 94 нафари он ҷинояткорон шаҳрвандони Тоҷикистон, 23 нафарашон аз Туркманистон, 30 кас аз Қирғизистон, 16 нафар аз Русия, 24 кас аз Қазоқистон, 16 нафар аз мамлакатҳои дигар буданд. Органҳои ҳифзи ҳуқуқи Ӯзбекистон барои аниқ намудан ва дастгир кардани он ҷинояткороне, ки дар ҳудуди ҷумҳурият ҷиноят содир намуда аз ҷазо гурехтаанд, ё дар берун аз ҳудуди мамлакат пинҳон мегарданд, фаъолона кор мебарад.

Дар баробари ҳамаи ин нисбати баъзе аз вайронкунандагони Қонун баъзе мамлакатҳои хориҷӣ тадбирҳоеро пеш гирифтаанд, ки ба онҳо мақоми шаҳрвандӣ доданд, ё худ ба онҳо ҳукми ҷазо муқаррар намудаанд. Аз ин рӯ Прокуратураи генералии Ӯзбекистон пешниҳоди расмӣ менамояд, то онҳо ба ҷазои ҳаққонӣ гирифтор карда шаванд.

Бахшҳои нав

Дар коллеҷи касбу ҳунари нақлиёт ва алоқаи Ҷиззах боз омӯзондани се касбу ҳунар ба роҳ монда хоҳад шуд. Муҳандис оид ба корҳои электр, пайвандгари электр, наҷҷори чӯб ва истеҳсолкунандаи мебел аз зумраи ҳамин самтҳои нави касб мебошад ва айни ҳол қабули хонандагон ба коллеҷ идома дорад.

А.НАЗАРОВ.

Комёбиҳои дӯстон ба мо сурур мебахшанд

Офате, ки дар 100 соли охир...

Рӯзи 6 июни соли равон шунида будем, ки дар вилояти Суғд офати табиӣ ҳамла овард. Борони шадид, шамоли сахт ва жола ба чандин шаҳру деҳоти вилоят зарари калони моддӣ расонд. Ноҳияҳои Панҷакенту Истаравшан, Шаҳристону Ғончӣ, Ҷаббор Расулову Бобоҷон Ғафуров, Хуҷанду Конибодом зарар диданд. Ҳазорҳо гектар боғу майдон, киштзорҳо, роҳу кӯрпукҳо вайрон, дарахтони бисёре решакан, чорвои бисёр ғарқи оби сел шудаанд.

Дар шаҳри Истаравшан ва ҷамоатҳои он 25 хонаи истиқоматӣ, 2 кӯпруки калон вайрон шуда, чандин иморатҳои маъмурӣ, биноҳои таъиноти иҷтимоӣ ва маданию маишӣ зарари ҷиддӣ бардоштанд.

Тавре ки шоҳидони айнӣ далел меоранд, суръати шамол он рӯз дар як сония беш аз 35 метрро ташкил дода, ба кӯчондани шиферҳои болои бисёр хонаҳо сабаб шудааст.

Дар натиҷаи дастгирию мадади ҳукумати вилоят ва ҷумҳурият дарҳол корҳои барқароркунии оқибатҳои офати табиӣ сар шуд. Ба шаҳри Истаравшан аз тарафи ҳукумат 150.000 сомонӣ (1 сомонӣ баробар ба 300 сӯм) нақдина расид. Мувофиқи маълумоти ҳукумати вилояти Суғд аз ин офати гӯшношунид Панҷакент хисороти зиёд дидааст. 591 хона вайрон, 159 оила бе хонаву ҷо мондаанд, роҳҳои мошингард, кӯпрукҳо, 4 иншооти обкаш, хатҳои барқ, даҳҳо километр хати алоқаи телефонӣ аз кор баромад. Аз рӯи гуфти шоҳидони ин воқеаи табиӣ дар 90-100 соли охир чунин офатро касе надидааст. Аз ин офат дар Панҷакент се кас ба ҳалокат расида буд. Дар натиҷаи ҳамкорию дастгирии ҳукумати ҷумҳурӣ ва ташкилотҳои байналхалқию корхонаҳои гуногун, аз як гиребон сар бароварда ба кори ободкунӣ часпидани мардум, дар шаҳру деҳоти вилоят оқибатҳои ин офати гӯшношуниди табиӣ бартараф мешаванд. Тамоми роҳҳои аз ин офат вайроншуда аллакай ба истифода даромадаанд, хатҳои барқу телефон кайҳо барқарор, оилаҳои зарардида кӯмакҳои моддӣ гирифтаанд.

Дар соҳаи зироат, барои бартараф кардани оқибатҳои офат бо суръат тадбирҳо дидаанд. Дар натиҷа, ниҳолҳои зироати майдонҳои осебдида аз нав ҷон гирифтанд. Мувофиқи маълумоти Кумитаи омори вилояти Суғд, то 1 июли соли 2003 корхонаҳои кишоварзӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ), зироатҳои ғалла ва ғалладонаро дар майдони 4,8 ҳазор гектар даравиданд. Ҳосилнокии ҳар гектар 19,5 сентнериро ташкил намуд. Аллакай 2511 тонна мева ғундоштаанд. Дар соҳаи чорвопарварӣ ба даст овардани гӯшту пашму тухм низ назар ба ҳамин давраи порсола пешравиҳо ба чашм мерасанд. Истеҳсоли маводи ниёзи мардум, бо якҷоягии нӯшокиҳои спиртӣ дар давоми моҳҳои январ-июни соли 2003-ум 95583,1 ҳазор сомониро ташкил намуд, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта 3310,4 ҳазор сомонӣ ё худ 3,5 фоиз зиёд мебошад.

Бозор—оинаи рӯзгор

Бозорро барометр ҳам меноманд. Яъне нархи навои бозори ҳар як шаҳр гувоҳи ҳоли мардум, шоҳиди фаровонӣ ва ё баръакс, сахтии рӯзгори сокинон будаву мебошад. Вориди бозори Истаравшани бостонӣ мешавем. Маҳсулоти зироатӣ ниҳоят фаровон. Аз ин, ки ба як сомонӣ 5 кило картошка, 6-7 кило пиёз харидан мумкин, дар ҳайрат мешавад кас. Охир, дар моҳҳои май ва июн ин қадар бориш шудааст, ки чандин соли пеш боз ҳеҷ кас на ин гуна боришотро дидаасту на ин сардӣ ва на он жолае, ки шашуми июн ба мисли санг, дар ҳаҷми тухми мурғ ба замин рехтааст. Мегӯянд, ки аз он жола заминҳо сап-сафед шуду шифери бомҳо шикаста буд...Худо рӯзирасон аст, бе ризқ халқ накардааст, мегӯянд, сокинони пурбардошти ин диёр. Ҳа, онҳо ҳазорон сахтиҳои таъриху табиатро дидаанд, ба ҳамааш тоб меоваранд, аз ҳамааш роҳи наҷоти худ ёфтаанду меёбанд. Мегӯянд, ки ба арзонии пиёзу картошка, сабзӣ ва дигар меваҳои барвақтӣ осонгузар шудани ағбаи Анзоб сабаб аст. Яъне, аз ҷониби ноҳияҳои ҷанубии кишвар—Ҳисору Хатлон чунин борҳоро (аз роҳи ағбаи Анзоб, ки аз тариқи Шаҳристону Мастчоҳи кӯҳист) меоваранд. Баъди хатми сохтмони туннели нав, ки сохтмони он беш аз пеш дар вусъат аст, харҷи ин роҳ боз ҳам арзонтар хоҳад шуд. Фаровонию арзонии нархи молҳои саноатӣ таваҷҷӯҳи ӯзбекистониҳоро ҳам ба худ мекашид. Растаҳои молҳои Россия, Қирғизистон, Чин ниҳоят серодаманд.

Пайванд

Дар шумораи 59-уми рӯзномаи ҳукумати вилояти Суғд таҳти унвони «Кумитаи омор хабар медиҳад» дар бораи вазъи иҷтимоию иқтисодӣ, оид ба вазъи молиявӣ, зироаткорӣ, саноат, маориф ва ғайра маълумотҳои эҳсоиявӣ дарҷ шудаанд. Равшану возеҳ, бе рӯпӯшкунии вазъ инъикос кардани ҳол диққати маро ба худ кашид. Инак, фишурдае чанд аз он хабарҳоро ба диққати муштариёни «Овози тоҷик» пешниҳод менамоем. Пешравии истеҳсолот назар ба ҳамин давраи соли гузашта, далели кори зарбдоронаи аҳли заҳмати вилоятанд, ки ба тангиҳои зиндагӣ нигоҳ накарда, ҷашни истиқлолияти кишварро бо дастовезҳои муносиби меҳнатӣ истиқбол мегиранд. Дар нимаи аввали соли 2003 корхонаҳои саноати вилоят ба маблағи 273487 ҳазор сомонӣ (якҷоя бо сектори ғайридавлатӣ) маҳсулот бароварданд, ки ин 21,5 фоиз нисбати ҳамин давраи соли гузашта изофа аст.

Фаъолияти берунии иқтисодӣ

Мувозинаи савдо дар шаш моҳи аввали соли ҷорӣ мусбӣ сурат гирифтааст. Содироти мол дар шаш моҳи аввали сол 103117,6 ҳазор сомонӣ буд, ин аз порсола 289971,3 ҳазор сомонӣ зиёд аст. Воридоти мол 220741,8 ҳазор сомониро ташкил намуд, ки ин 5469,1 ҳазор сомонӣ аз сатҳи ҳамин давраи порина кам будааст.

Ба вилоят аз мамлакатҳои ИДМ-Россия, Қазоқистон, Ӯзбекистон, Гурҷистон, Қирғизистон, Туркманистон мол ворид гардид. Аз давлатҳои хориҷи дур—Австрия, Белгия, Италия, Хитой, Британияи Кабир, Чехия, ИМА, Латвия мол овардаанд.

Бозори меҳнат ва пардохти музди меҳнат

Шумораи аслии коргарони кироя дар моҳи маи соли 2003 нисбати ҳамин давраи соли гузашта кам гашта, 281,2 ҳазор нафарро (ё 64,8 фоизи рӯйхатиро) ташкил намуд. Дар соҳаи истеҳсоли моддӣ теъдоди аслии коргарон 167,8 ҳазор нафар(54 фоизи рӯйхатӣ) будаанд. Бекорони расман ба қайдгирифташуда дар вилояти Суғд 2003 15 ҳазор нафар, аз онҳо 59,8 фоиз занон, 55,8 фоиз ҷавонони аз 15 то 29-солаанд. Сатҳи бекории расмӣ нисбати аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол 2 фоизро ташкил медиҳад.

Маблағи умумии қарзи маош бештар аз ҳисоби коркунони соҳаи кишоварзӣ буда 3943,4 ҳазор сомонӣ (54,7 фоиз аз маблағи умумии қарзҳо) мебошад.

Нархҳои истеъмолӣ

Вилояти Суғди Тоҷикистон, ки ба вилоятҳои Тошканд, Сирдарё ва Ҷиззахи Ӯзбекистон ҳамсарҳад буда, аз вилояти сераҳолӣ, нисбатан пешрафтаи саноатию кишоварзии Тоҷикистон маҳсуб мешавад, дар зарфи шаш моҳи аввали соли ҷорӣ ба чунин нархи навои истеъмолӣ молик будааст.

Суръати миёнаи ҳармоҳаи бекурбшавии пул дар сектори истеъмолӣ 2,5 фоиз (ҳамин давраи соли гузашта 1,2 фоиз) будааст. Нархи маводи озуқаворӣ давоми шаш моҳи гузашта 12,3 фоиз баланд шудааст. Болоравии нархи мева бештар, яъне 2 баробар будааст, сабзавот—1,7 баробар, биринҷ—28 фоиз, намак—26 фоиз, равғани растанӣ—10 фоиз, нӯшокиҳои спиртӣ ва сигор—12-15 фоиз ба мушоҳида мерасанд.

Аз молҳои ғайри озуқа болоравии нарх ба ҳезум 1,9 маротиба, гӯгирд—40 фоиз, ҷомаҳои миллӣ—36 фоиз, нашрияҳои ҳафтавор—44 фоиз, мебел—35 фоиз, дафтар, пойафзол, семент, атриёт 30-34 фоиз буда, баробари ҳамин нархи карасин—10 фоиз, куртҳаҳои гарм—14 фоиз, матоъҳои шоҳӣ 9 фоиз, бодиринг—57, карам—41, картошка—14, шир—8 фоиз арзон шудааст.

Низом ва нарх ба хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ 47 фоиз афзудааст. Аз ҷумла, хизмати коммуналӣ—2,1 баробар, барқ—3,2 баробар, газ—1,6 баробар, нақлиёти мусофиркашон—51 фоиз, муассисаҳои томактабии идоравӣ—45 фоиз, ҳифзи тансиҳҳатӣ—23 фоиз, муассисаҳои фарҳанг—19 фоиз, хизмати маишӣ—9 фоиз мебошад.

Вазъи демографӣ

Дар тӯли давраи мазкур дар вилоят таваллуд 6,8 фоиз,ё ки 1,4 ҳазор нафар кам, дар қайди фавт нисбати соли гузашта тағирот набудааст. Никоҳ 35,3 фоиз афзуда 1,8 ҳазорро ташкил дод, бекор кардани ақди никоҳ 0,7 ҳазор ва аз порсола 16,7 фоиз зиёд будааст. Дар давоми шаш моҳ ба вилят 3,1 ҳазор нафар кӯчида омадаанд ва миқдори рафтагон 5 ҳазор нафарро ташкил медиҳад. 1,9 ҳазор нафар муҳоҷирон баргашта омадаанд. Бо дарназардошти қайди таваллуд, фавт, миграцияи аҳолӣ Кумитаи омори вилояти Суғд тахмин менамояд, ки дар ҳудуди ин вилоят алҳол 1969,1 ҳазор аҳолӣ зиндагӣ менамояд.

М.ОТАХОНЗОДА.

Рӯзноманигори кӯҳна

Номи ин духтараки қаламкашро ғоибона, ҳанӯз овони мактабхониаш мешинохтам. Вай аз ҳаёти маҳалли зист ва мактабаш хабару мақолаҳои хонданӣ менавишт. Аҷабо, мегӯям худ ба худ. Наход он қаламкаши ҷавони дирӯза соли оянда ба синни панҷоҳ дарояд?

Ӯ Ӯғилой Ҷӯрабоева аст.

Вай баъди хатми мактаби миёна факултаи журналистикаи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистонро хатм карда, ҳам дар рӯзномаи ноҳиявӣ кор мекарду ҳам дар мактаб — омӯзгорӣ.

Дар ҳақиқат, як-ду сол боз аз ӯ ба идора мактуб намеомад. Аз рӯи навиштаи худаш аён аст, ки ҳанӯз муаллима аст. Соҳиби чанд нафар фарзанд.

Аз вай якбора се мақола расид. То имкон ҳаст, аз маводҳои ӯ истифода мебарем. Вай дар поварақи мақолааш бо оҳанги шӯхӣ баъди салому паём чунин навиштааст:- «Орзу дорам, ки рӯзномаро дар ин рӯзҳои таътил мақолаборон кунам. Ҳамин ки соли оянда ба нафақаи «пиразанӣ» бароям, боз бештар навиштаниам...»

Бояд эътироф кард, ки ин гуна қаламкашони ба касби худ бовафо ками кам ёфт мешаванд. Ман ӯро чанд сол қабл, 20 ё 25 сол пеш дар хонааш дида, саломи паёми кормандони рӯзномаро расонда будам. Инак дар арафаи 50-солагии Ӯғилой ва 80-солагии «Овози тоҷик» маводҳои ин қаламкаши нозукхаёлро қариб, ки бетаҳрир ба дасти чоп мерасонем. Охир, ӯ яке аз тарғибгарони «Овози тоҷик» ҳам мебошад?!

Инак, мақолаи навбатии ӯ.

Б.ТӮЙНАЗАРОВ,
муҳаррири шӯъба.

Кори неку номи нек

Озими роҳ

Дари ӯтоқи кории директорро касе оҳиста кӯфт.

— Дароед,— гуфт котиба, духтараки чашму абрӯсиёҳ ва пуррапайкар.

— Агар мумкин бошад,— каме истиҳола кард зани солхӯрда.

— Ассалому алайкум, биёед.

— Ваалайкум, духтарам, ба ман директор лозим буданд.

— Ҳозир меоянд. Ба дарс даромаданд. Марҳамат, шинед.

Ӯ курсиеро пеш кашид. Духтарак бо мошинка кимчиро чоп мекард, занак ғарқи андеша шуд. Чӣ тавр гӯяд, чӣ гуна ёрӣ пурсад... Ҳама балоро худаш сар кард. Аз падару модараш маҳрум, гӯён эрка кард набераашро. Занг зада шуду занак аз гирдоби андешаҳо берун омад. Ва ин дам тез-тез қадам гузошта, бо як даста дафтарҳо директор вориди хона гардид. Духтараки рамузфаҳм оҳиста берун баромад. Пас аз адои салом онҳо дуру дароз сӯҳбат карданд.

— Додарам, ҳамааш аз нодонии худам шуд. Акнун ба ёрии шумо мӯҳтоҷам.

— Ҳанӯз дер нест. Албатта набераатонро ҷеғ зада сӯҳбат мекунем, роҳи ислоҳашро меёбем.

— Илоҳо барака ёбед,— гуфт занак ва бо нӯги рӯмолчааш ашки чашмонашро пок карда, берун баромад.

Котиба пас аз рафтани занак боз ба кори худ давом кард.

— Духтарам, ман як сари қадам ба шӯъбаи маориф равам. Ин дастнависҳоро ҳам мошиннавис карда монед.

— Хуб шудааст,— гуфт котиба.

Пас ба велосипед савор шуда, ба роҳ даромад. Рӯзи дигар пас аз иҷрои корҳои муҳим баъди дарс ба котиба фармуд, ки ҳамон талабаро наздаш хонад. Бо қавоқҳои овезон ӯ ба кабинет даромад.

— Канӣ писарам, ин ҷо шин.

Бо ӯ чун бо калонсолон муроҷиат намуд. Писарак бо сари хам менишаст.

—Хондан чӣ тавр? Баҳоҳо чӣ хел?

Хонанда бо сари хам чизе намегуфт.

— Дирӯз модаркалонат аз ту гила карданд. Йигити каппа-калон шудаӣ, айб аст, ки то ҳол қайсарию беодобӣ кунӣ. Ҷӯраҳоят чӣ мегӯянд?..

Боз чанд сухани насиҳатомез гуфту пас таъин кард, ки минбаъд беодобӣ накунад.— Ман азхудкуниатро таҳти назорат мегирам. Пагоҳ пас аз соати сеюм ба наздам бо рӯзномаат даро. Акнун ба дарсат рав.

— Муаллим, бубахшед. Дигар такрор намешавад,— узр пурсид хонанда дарро кушода.

Ӯ ба андеша фурӯ рафт. Чаро бачаҳо дарс намехонанд, завқашон ин қадар паст аст? Гӯё ҳама чиз барояшон фаҳмо бошад, аксар даст бардошта чизе намепурсанд. Ба баъзе синфҳо даромада димоғаш месӯзад. Хайрият, ду-се нафар майли зиёд доранду ба ҳамаи саволҳо ҷавоб мегӯянд. Бо вуҷуди ин рағбатнокии бачаҳо мисли пештара нест... Шояд ин аз тангии иқтисодӣ бошад? Ё бепарвоии падару модарон? Ва ё зиёд будани воситаҳои хабаррасонӣ мисли барномаҳои гуногуни телевизион?

Ҳар бор сари ин масъала байни омӯзгорон ҷамъомадҳо мегузаронад, мубодилаи ақида менамоянд, вале таъсираш зиёд нест. Ин писарак дар синфи ҳафтум мехонад. Дар аввали соли хониш ҳаракатҳояш бад набуданд. Вале чанд рӯз пеш роҳбари синфаш ҳам гуфт, ки хонанда бо корҳои ношоиста машғул мешавад.

Пас аз дарс роҳбарони синф, роҳбарони маҳфилҳо ва вожатийҳо дар хонаи муаллимон ҷамъ шуданд. Ҳар яке аз кори худ ҳисобот доданд.

— Кори маҳфилҳои фаннӣ хуб нест,—лаб ба сухан кушод директор.— Ҳамаи мо дар сояи ду-се нафар аълочиёни хонишу ғолибони олимпиада мегардем. Хонандагони сустхонро ҳам ба маҳфил ҷалб бояд намуд.

Пас ӯ нақшаи кории онҳо, тадбирҳои дар рӯзҳои наздик ба амал бароварда мешудагиро бори дигар аз назар гузаронд. Пас ҳама аз паи кори худ шуданд.

Ҳар рӯзи кори муаллими математика, сарвари таълимгоҳи рақами 14 ҳамин тавр пурташвиш аст. Ӯро гоҳ дар дарс мебинеду гоҳо дар ин ё он синф ҳангоми мушоҳидаи кори омӯзгоре ва гоҳо саргарми нависонависи ин ё он чиз, ё дар ҳалқаи шогирдону омӯзгорон. Дақиқае оромӣ надорад. Баъзан савори велосипед сӯи деҳаи ҳамсоя раҳсипор мегардад. Сӯи деҳае, ки бинои шӯъбаи таълими халқ ҷой дорад.

Ин инсони нек, марди хоксор донандаи беҳтарини фанни риёзӣ ва роҳбари ғамхору чашмикордон Муҳибулло Муҳаммадиев мебошад. Ӯ зодаи деҳаи Янгибоғи хоҷагии ширкатии ба номи Б.Амонов аст. Соли 1947 дар ҳамин ҷо ба дунё омад. Донишгоҳи олиро ба итмом расонд. Чанд сол муаллимӣ кард. Чор сол мудири қисми илмӣ буд, инак, соли чордаҳум аст, ки сарварии ин ҷамоаи бонуфузро ба зимма дорад. Мактаби номбурда яке аз калонтарин таълимгоҳҳои ноҳияи Узун ба шумор меравад. Дар он зиёда аз 1400 нафар хонанда сабақ мегирад. Таълим бо забонҳои тоҷикию ӯзбекӣ. Ба онҳо 118 нафар омӯзгор дарс мегӯяд, ки ҳашт нафари онҳо омӯзгори тоифаи олӣ мебошанд.

Ҳар сол хонандагони мактаб дар олимпиадаҳои фаннӣ ғолибиятро ба даст меоранд. Зулхумор Давлатова, Ирода ва Адҳам Олимовҳо аз ҷумлаи чунин хонандагонанд. Иродаю Адҳам Олимовҳо аз фанҳои ҳуқуқ ва забони ӯзбекӣ дар зинаи ҷумҳурӣ қувваозмоӣ намуданд. Зулхумор Давлатова ду сол паи ҳам дар озмуни вилоятӣ аз фанни забону адабиёти тоҷик натиҷаи баландтарин ба даст овард...

Акаи Муҳибулло донандаи беҳтарини фанни математика мебошад. Борҳо шогирдонаш ғолиби озмунҳо гардидаанд. Дар соли хониши 2001/2002 мактаб аз ҷиҳати иштироки хонандагон дар озмунҳои фаннӣ дар миқёси ноҳия ҷои аввалро соҳиб гардид. Ин маҳсули меҳнати сарвари кордон ва омӯзгорон Гулнора Амонова, Қамчин Мамаҷонов, Гулчеҳра Вафоева, Ибодат Раҳмонова, Сафарбой Саломов, Хурсанд Эшназарова ва ғайраҳоянд.

Дар тадбирҳое, ки дар миқёси ноҳия ва вилоят баргузор мегардад, хонандагон доимо пешдастӣ мекунанд. Чунончи, чанд маротиба дар мусобиқаҳои «Касбам—ифтихорам», «Шумо таърихро медонед?», «Шумо ҳуқуқро медонед?», иди санъат, озмуни доиранавозон ва шашмақомхонон ғолиб омада, дар миқёси вилоят низ қувваозмоӣ карданд.

Махсусан кори маҳфили «Шашмақомхонони ҷавон» шоёни таҳсин аст. Ба он омӯзгор ва санъаткори варзида Чӯпонкул Холов роҳбарӣ мекунад. Аъзоёни он ҳар сол дар озмуни вилоятӣ ба гирифтани ҷойҳои фахрӣ ноил мегарданд...

Муҳибулло Муҳаммадиев шахси хеле масъулиятшинос аст. Ӯ барои пешравии корҳои таълиму тарбия ҳеҷ чиз, ҳатто саломатиашро дареғ намедорад. Чаро ки ба чунин ҷамоаи калон сарварӣ намудан кори осон нест!

Хушбахтии дигари ӯ лаҳзаҳое эҳсос шуданд, ки соли 2001 ба ӯ унвони «Аълочии маорифи халқи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» дода шуд.

— Ташвиши омӯзгорӣ имрӯз кам нест. Зеро ба ватани соҳибистиқлоли мо кадрҳои болаёқат, донишманду хушодоб заруранд,— мегӯяд ӯ.

Имсол мактаби рақами 14 воқеъ дар деҳаи Каршобод 70-сола мешавад. Сарвари мактаб М.Муҳаммадиев ва ҳамаи омӯзгорон ин рӯзро бо рӯи сурх ҷашн гирифтанианд.

— Гарчи солҳо нақши худро дар чеҳраи ӯ гузоштааст, ҳанӯз акаи Муҳибуллои мо, ифтихори мардуми деҳа ва шогирдон, азму иродаи қавӣ дораду қувваи зиёд.

Бигузор ӯ доимо озими роҳ бошад!

Ӯғулой ҶӮРАБОЕВА,
ноҳияи Узун.

Абдулло СУБҲОН

Гарди анҷум

Худоё, холиқӣ, хуш чора кардӣ,
Ҷаҳонро собиту сайёра кардӣ.
Тан аз гил офаридӣ, аз нафас ҷон,
Вале он гил чаро пас пора кардӣ?

***

Агар ҳамхунамон хоин намешуд,
Ҳасуду баддилу бадкин намешуд.
Миёни душманону дӯстдорон,
Сари болои мо поин намешуд.

***

Ҳакиме гуфт:«Аз садҳо маяндеш,
Набудӣ сад, намондӣ як қадам пеш.
Нагашт обод, то вайрон нашуд боғ,
Шикаст орад зафар, ай сина сад реш».

***

Маро рӯҳест ноорому сайёр,
Тане осуда ҳамчун санги девор.
Парад рӯҳ аз замин то бар фалакҳо,
Вале танро на болу пои рафтор.

***

Гаҳе пиндорӣ ҳампои замонӣ,
Дигарҳо аспу ту тои замонӣ.
Вале бинӣ накӯтар, дар раҳи умр
Ба дунболи қафоҳои замонӣ.

***

Чӣ сон гӯям ба кас рози дарунро,
Зи чашмам берун орам ҷӯи хунро?
Фалак гулро бидод айши дурӯза,
Вале умри дарозе хорбунро.

***

Дар ин гулшан басе гул синачок аст,
Диле дар синаҳошон дарднок (ҳ) аст.
Саҳар дидам ба рӯи баргашон ашк,
Ки з-оби чашми мо шаффофу пок аст.

***

Ману мурғи чаман як нола дорем,
Ту гӯи дарди чандинсола дорем.
Ба зоҳир сабзтар аз шохи гул, лек
Диле хунрезтар аз лола дорем.

***

Агар моро надорӣ чашми дидан,
Ва ё ки тоқату тоби шунидан.
Бубин худрову бишнав хештанро,
Ки дар худ ёбӣ пайғоми расидан.

***

Чаро оқил дар ин дунё забун аст,
Дарахти орзӯяш сарнагун аст?
Хӯрад ҷоҳил май аз хумхонаи давр,
Вале пур ҷоми оқил з-ашку хун аст.

***

Худоё, шукр бар ҷоне, ки додӣ,
Ба дурону қарибоне, ки додӣ.
На дороям тавон гуфтан, на муфлис,
Навое ҳаст дар хоне, ки додӣ.

***

Қабои рӯзгорон пора дидам,
Дарунаш мардуми овора дидам.
Вале дар синаи айёми хунсард,
На дил, як пора санги хора дидам.

***

Ба дил огоҳ аз набзи замон бош,
На хоҷа, не ғуломи дигарон бош.
Дар он ҷо, ки адолат зери по монд,
Саропо нола бош, оҳу фиғон бош.

***

Чӣ хуш, завлонаи поро шикастӣ,
Расанҳои ғуломиро гусастӣ.
Биёмад навбати завлонаи фикр,
Гар онро ҳам шикастӣ дон, ки растӣ.

***

Аё наққош, дар нақшат хато нест,
Бигӯ дар дафтарат нақши чиҳо нест:
Дарахту сабзаву инсону ҳайвон...
Вале афсӯс нақшеро бақо нест.

***

Баландам аз ғурури худситоён,
Зи арши мазҳабу миллатгароён.
Ман охир гавҳари Одам-атоям,
Чаро бошам канори камбаҳоён?

Дар шаҳри Ғазалкенти ноҳияи Бӯстонлиқи вилояти Тошканд ба тарбияю таълими наврасони синни томактабӣ эътибор меафзоянд.

Дар сурат: гурӯҳи рақсии «Бӯстон», ки дар назди кӯдакистони рақами 4 амал менамояд. Роҳбари гурӯҳ **Луиза Исмоилова** ва тарбиятгар **Мукаррам Бахриддинова** ба кӯдакон сирру асрори санъати рақсро меомӯзанд.

Суратгир: Владимир Портнов.

Олами садранг

Мӯъҷизаи ҳаштум дар чист?

Яке аз ёдгориҳои нодири фарҳанги ҷаҳонӣ Хонаи каҳрабо (Янтарная комната) мебошад, ки онро одатан мӯъҷизаи ҳаштуми ҷаҳон меноманд. Ва ин мӯъҷиза баъди солҳои Ҷанги дуюми ҷаҳон беному нишон гардида боиси тахминҳои мухталиф, тадқиқотҳои гуногун гаштааст.

Таърихи ёдгории мазкур мухтасар чунин аст: соли 1716 шоҳи Пруссия Фридрих Вилгелм 1 ба Пётри бузург хонаеро тӯҳфа мекунад, ки аз қаҳрабо сохта шудааст. Ва ин хонаи мӯъҷизавиро муҳандиси сарой Андреас Шлютер бо услуби «барокко» ва «рокко» офарида буд. Мутахассисон арзиши имрӯзаи ин хонаро 125 миллион евро арзёбӣ мекунанд. Ва хонаи мазкур ҳамон сол аз қасри Сарокоселода максан пайдо намуд. Соли 1941 баробари оғоз ёфтани ҷанг хонаро ба қисмҳо тақсим карда, ба шаҳри Кёнигсберг мефиристанд ва он то ба анҷом расидани ҷанги дуюми ҷаҳон дар ҳамон ҷо маҳфуз буд. Вале баъди ҷанг тақдири ин хона номаълум мондааст. Аз ин рӯ ҷустуҷӯву кофтуковҳо авҷ гирифтанд.

Дар шабакаҳои телевизиони Олмон бахшида ба ин хона аввалин силсилаи намоишҳо ҳам ба ҳукми тамошогарон пешкаш гардид.

Ба фикри олими бостоншиноси олмонӣ Гвидо Кнопп қисму узвҳои хонаи мазкур ба бисту ҳафт қуттӣ ҷойгир шуда, дар ҷои пинҳонгардида маҳфуз аст. Ба фикри публисист Морис Филимм Ренӣ бошад, хонаи мазкур бо айби аскарони собиқ шӯравӣ сӯхта нобуд гардидааст ва онро то ҳол пинҳон медоранд. Аз ин рӯ тақдири мӯъҷизаи ҳаштуми ҷаҳон чӣ гуна аст, алҳол номаълум мебошад.

Шӯҳрати оламгири «Аршин мол олан»

Филми машҳури «Аршин мол олан» шӯҳрати оламгир пайдо кардааст. Ба фикри мутахассисон онро дар 136 мамлакати ҷаҳон намоиш додаанд.

Ҳини нахустнамоишаш дар давоми якуним моҳ онро 16 миллион тамошогар танҳо дар масоҳати собиқ шӯравӣ тамошо кардаанд.

Вале таърихи офариниш ба экран баромадани он ба осонӣ накӯчидааст.

Аз ин шаст сол муқаддам бо супориши Сталин ба офариниши филми «Аршин мол олан» шурӯъ кардаанд. Студияи «Озарбойҷонфилм» таҳти сарпарастии коргардони машҳур Сергей Эйзенштейн ҳини таҳияи сенарияи он таъкид карда буд, ки филми мазкур оламгир гардида, қалби аксари тамошогарони ҷаҳонро ба худ ром месозад. Ва ҳини офариниши филм Сталин чунин вазифаро пеш гузошта буд: чунон филме офарида шавад, ки он филмҳои хориҷиёнро бадном созаду маҳбубияти калон доштани санъати халқҳои Иттиҳоди Шӯравӣ ва ба он ягон фарҳанг баробар нашуданашонро исбот кунад».

Аз ин рӯ коргардон барои офариниши филм ҳавлии собиқ сарватманд Мухторовро интихоб кард, ки ба Амрико гурехта буд. Вақте ки филм дар Амрико ба намоиш гузошта шуд, сарватманд Мухторов як нусхаи онро ба ивази пули зиёд харид намуд. Ҳини офариниши филм тамоми ҷиҳозоту асбобу ускунаи миллӣ, аз он ҷумла таърихӣ истифода бурда шуд. Барои ин тамоми сокинони ҷумҳурият кӯмак расонданд ва ин чизҳоро пешкаш карданд.

Баъди пурра тайёр шудани филм он ба Маскав оварда ,аз нигоҳи шӯрои бадеӣ гузаронда шуд. Аксар аъзои он барои ба намоиш гузоштани филм муқобил баромаданд. Вале коргардон қатъиян талаб пеш гузошт, ки доҳӣ бояд ин филмро бинад. Чунки маҳз бо супориши ӯ он таҳия гардидааст. Хайрият ҳамин вақт ба ёди Сталин ин филм расиду онро се маротиба тамошо кард ва гуфт: «Хеле хуб, филми зарурӣ офарида шудааст, қаҳрамонҳояш ҳам аҷоиб». Баъди ҳамин филм ба экранҳо роҳ пеш гирифт...

Хӯрокаш оҳану оҳанпора

Мишел Лотитои греноблиро дар шаҳр хурду калон медонанду мешиносанд. Баробари афтидани чашми ҳар як раҳгузар бешак моту маҳбут шуданаш муқаррар аст. Зеро вай лақаби «аҷофат» дораду мунтазам оҳану оҳанпорaро истеъмол менамояд.

Олимон шиками ӯро аз тадқиқоти радиологӣ гузаронда, ангушти ҳайрат газиданд. Чунки Лотито иқтидори дар давоми як рӯз фурӯ бурдани 90 грамм оҳану оҳанпора ва ҳазм кардани онро доштааст.

Мишел оҳану оҳанпораҳоро тавассути арраи барқӣ пора-пора ва майда мекунад. Ва онро чун ҳабҳо нохоида якбора фурӯ мебарад. Вале ин «хӯрок» шахси дилхоҳро дар як дам ба он дунё гусел карданаш мумкин аст.

Ва ин «хӯрокхӯрӣ» тасодуфан рух додааст. Яке аз рӯзҳо Мишел истаконро аз сабаби ноэҳтиётӣ шикаст. Шишамайдаҳоро ҷамъ оварда, ба даҳон бурд ва хӯрд. Азбаски ҳамаи онро фурӯ бурду ягон ҳодиса рух надод, баъд ба истеъмоли дигар мавод, аз он ҷумла оҳан гузашт. Алҳол Лотито тавассути ҳамин қобилияти нодири худ зиндагониашро ба роҳ мондааст.

Одамони ҳайвонсар

Олими машҳури россиягӣ Эрнест Мулдошев ҳамчун шахсе эътироф гардидааст, ки аз сирру асрори тамаддуни қадима хеле бохабар мебошад. Вай ба Миср сафари илмӣ карда, чандин китоб иншо кардааст. Ба қарибӣ ӯ дар саҳифаи яке аз рӯзномаҳо аз хусуси суратҳои деворие нақл кардааст, ки дар онҳо одамони ҳайвонсар акс гардидаанд.

Ба фикри олим, ин тасвирҳо тахайюлоти аҷдодонамон нест. Зеро ҳар гуна тахмину хомхаёлӣ дар хотирот дер нигоҳ дошта намешавад. Одам чунин фазилати муҳимро дорад: чизи бо чашмони хеш дидаашро як умр дар хотир нигоҳ медорад ва дар мавриди зарурӣ онро тавзеҳ дода, ҳатто кашида ҳам метавонад.

—Ба ҳамин муносибат таъкид карданӣ ҳастам, ки, — мегӯяд олими русиягӣ, — ин суратҳо ҳақиқатан акси одамони ҳайвонсар буда, онҳо як замонҳо ҳаёт ба сар бурдаанд. Ва дар Мисри қадим дар бисёр ҷойҳои таърихӣ пайдо шудани акси одамони ҳайвонсар низ бесабаб нест.

Аҷдодони мо дар ҳамон замонҳо ҳаракат кардаанд, ки бо технологияи офаридаашон ба инсон сари паррандаву ҳайвонотро ҷойгир созанд. Дар ин бобат ба онҳо шарҳои прана кӯмаки калон расондаанд. Ҳамин тавр онҳо одамони ҳайвону паррандасареро офаридаанд, ки ҳаёти худро давом додаанд.

Ба гуфти олим баъди тадқиқотҳои минбаъда ошкор мегардад, ки ин амалиёт чӣ тавр ҷомаи амал пӯшонда шудааст. Чунки дар зери эҳромҳои тадқиқнашудаи Гиза мавҷуд будани чунин одамон дар манбаъҳои таърихӣ сабт гаштаанд. Агар умр мадад кунад, ягон муаммо ба миён наояд, дар он сурат тадқиқот пеш бурда, ба исботи он муваффақ шудан мумкин аст, ки аҷдодонамон ҳам бо нусхабардории одаму ҳайвон машғул гардидаанд.

(Аз рӯи хабарҳои Интернет ва воситаҳои ахбори оммавӣ таҳия шуд).

Хубони порсигӯ

Адабиёти мо аз ҷумлаи ғанитарин ва пурмоятарин адабиёти ҷаҳон аст. То ҳанӯз касе шумораи аниқи адибони тоҷикро муайян накардааст ва ин аз имкон ҳам берун мебошад. Шояд садҳо нафар шоироне гузашта бошанд, ки то имрӯз на ном ва на осори адабии эшон то замони мо омада расидааст. Чунин ба назар мерасад, ки ҳанӯз гӯшаҳои норавшани ин адабиёти бузург зиёд аст. Ин суханонро бештар дар ҳаққи занони эҷодкор гуфтан мумкин аст.

Муҳити асримиёнагӣ, ки барои занҳо тартиботи нисбатан сангинеро раво дида буд, сабабгори беному нишон ва гумном мондани бисёр занҳои эҷодкор гардидааст. Дар ин гуфтаҳо набояд шубҳае вуҷуд дошта бошад. Магар аз як миллиону сесад ҳазор байт осори адабии сипаҳсолори назми мо — Рудакӣ боқӣ мондани ҳамагӣ аз ҳазор байт андаке беш далели ин гуфтаҳо шуда наметавонад? Аз садҳо нафар шоирони мозӣ танҳо ном ё чанд байти пароканда боқӣ мондаву халос.

Чунон ки ишора шуд, ҳаводиси таърихӣ сабаб шуд, ки номи бисёр шоираҳои тоҷик барои мо номаълум монанд. Вақте ки дар сари масъалаи зикршуда меандешем, ба хулосае меоем, ки дониши мо дар ин бора хеле рӯякӣ будааст. Зеро мо то ҳол фақат номи чанд тан шоираҳоеро медонистем, ки дар давраҳои гуногуни таърихӣ зиндагию эҷод кардаанд. Ҳол он ки шумораи бонувони эҷодкор аз пиндошти мо хеле зиёдтар будааст. Яке аз сарчашмаҳои муҳимтарини таърихи адабиёти мо тазкираҳо ба шумор меравindependent.

Дар қатори тазкираҳои умумӣ, инчунин, тазкираҳое низ вуҷуд доштаанд, ки маҳз ба ҳаёту эҷодиёти занони суханвар бахшида шудаанд. Метавон барои мисол тазкираҳои «Ҷавоҳир - ул -аҷоиб» - и Фахрии Ҳиравӣ, «Нуқли маҷлис» - и Маҳмуд Мирзои Қоҷор, «Тазкират - ул - хавотин» - и Муҳаммад ибни Муҳаммадрофеъ, «Маликулкитоб»-и Шерозӣ, «Ахтари тобон» -и Абулқосими Мӯҳташам, «Тазкират- ун - нисо» - и Муҳаммадсиддиқ Охундзодаи Ҳиравӣ, «Парданишинони сухангӯй» - и Могаи Раҳмонӣ, «Аз Робиа то Парвин» - и Кашоварзи Садр, «Машоҳир - ун - нисо» - и Муҳаммадзеҳни Афандӣ ва «Бисту се адиба» - и Тоҷӣ Усмонро номбар кард. Агар шумораи умумии шоираҳои форс-тоҷик ба забон овардани бошем, аз 105 нафар зиёд аст.

Нахустин шоираи форс-тоҷик Робиаи Балхист, ки қурбони ишқи поку самимӣ гардидааст.

Дар асри XI Исматии Самарқандӣ, Оишаи Самарқандӣ, Дӯстӣ, Моҳӣ барин шоираҳо зиндагиву эҷод кардаанд. Исматии Самарқандӣ шоираи равшанфикр, фозила ва зарофатгӯй будааст.

Маҳастии Хуҷандӣ ахтари тобони назми асри XII будааст. Ӯ дар ҳусн ягонаи давр, сарояндаву навозандаи мумтоз низ будааст. Ин рубоӣ аз ӯст:

Ман Меҳситиям, аз ҳама хубон шуда тоқ,
Машҳур ба ҳусн дар Хуросону Ироқ.
Эй пури хатиби Ганҷа, аз баҳри худо
Магзор чунин бисӯзам аз дарди фироқ.

Асри XII, Кавкаб (Ситорабону), Духтарӣ, Лола (Хотунӣ), Мутриба барин шоираҳоро ба саҳнаи эҷод овардааст. Лола, ки бо тахаллуси Хотунӣ эҷод мекардааст, аз шоираҳои хушкаломи давр будааст. Ин сатрҳои зебо аз ӯст:

Ман он занам, ки ҳама кори ман накӯкорист,
Ба зери миқнаи ман ай басе кулаҳдорист.
На ҳар зане ба ду газ миқнааст кадбону,
На ҳар саре ба кулоҳе сазои сардорист.

Шоираҳо Офоқ, Партав,Ҷаҳон, Мулкхотун, Дилшодхотун дар асри XIV зиндагӣ кардаанд. Офоқ дар хонадони инсони бомаърифат тарбия дидааст. Бародараш Ҳусайни Ҷалоир низ шоири хубе будааст. Ин байт аз камоли ҳунари Офоқ дарак медиҳад.

Ашке, ки сар зи гӯшаи чашмам бурун кунад,
Бар рӯи ман нишинаду даъвои хун кунад.

Орзу, Бедилӣ, Биччаи Мунаҷҷима, Гулин, Зебоя, Меҳрии Ҳиротӣ, Ниҳонии Шерозӣ ва ғайра парвардагони асри XV мебошанд. Дар байни онҳо Меҳрии Ҳиротӣ шӯҳрати бештаре доштааст. Вай ба тамоми ғазалиёти Ҳофизро ҷавоб гуфта будааст. Дар ҳаҷв низ дасти тамом доштааст. Рубоӣ:

Дар хонаи ту он чӣ маро шояд, нест,
Банде зи дили рамида букшояд, нест.
Гӯӣ ҳама чиз дорам аз молу манол,
Оре, ҳама дорӣ, он чӣ мебояд, нест.

Дар асри XVI Гулбаданбегим, Гулчеҳрабегим, Комилабегим, Мӯнис, Ниҳонии Акбарободӣ, Ниҳонии Ҳиротӣ, Отуни Ҳиравӣ, Мунира барин шоираҳо зиндагӣ ва эҷод кардаанд. Ниҳонии Ҳиротӣ аз канизакони Сулаймоншоҳ ва ҳамнишини модари ӯ будааст. Қобилияти баланди шеърӣ ва ҳусни расо доштааст. Рубоие навишта изҳор мекунад, ки касе ҷавоби онро гӯяд, ҳамсараш мешавад:

Аз марди бараҳнарӯй зар металабам,
Аз хонаи анкабут пар металабам.
Ман аз даҳани мор шакар металабам,
Аз пашшаи мода шери нар металабам.

Гӯё то охири умри Ниҳонӣ касе ҷавоби муносибро нагуфта будааст, агарчи бисёр касон барои ҷавоб кӯшиш кардаанд. Саъдуллоҳхон (вазири Шоҳиҷаҳон) рубоии Ниҳониро чунин маънидод кардааст:

Илм аст бараҳнарӯй, таҳсил зар аст,
Тан хонаи анкабуту дил болу пар аст.
Заҳр аст ҷафои илму маънӣ шакар аст,
Ҳар пашша аз ӯ чашид, он шери нар аст.

Асри XVII барои занони эҷодкор хеле баҳосият будааст. Дар ин қарн миқдори занони эҷодкор нисбат ба асрҳои гузашта хеле афзудааст. Амонӣ, Бибӣ Зоирӣ, Бузургии Кашмирӣ, Гунобегим, Ёсаминбу, Зебуннисо, Зӯҳра, Исматбегим, Ифатӣ, Ҷаҳоноробегим, Ҷамила, Ҷамолӣ зодагони ин асранд. Бузургии Кашмирӣ шоира, раққоса, сароянда ва танбӯрнавози моҳире будааст. Дар ҳинду Арабу Аҷам шӯҳрате доштааст. Гурӯҳе аз шоирон ба дидорбинии ӯ омада гуфтаанд:

Эй шеваи куфру дин ба ҳам сохтаӣ,
Ғамро ба вуҷуди худ адам сохтаӣ.
Осори бузургӣ аз ҷабинат пайдост,
Гаҳ бо Арабу гаҳ ба Аҷам сохтаӣ.

Бузургӣ фавран гуфтааст:

Рӯзе, ки ниҳодем дар ин дайр қадамро,
Гуфтем салоест Араброву Аҷамро.
Гаштем дар ақсову накӯном дар афвоҳ,
В-охир бигирифтем яке кунҷи ҳарамро.

Бону Арфаи Ҷаҳодорӣ: Бегим, Зиё, Зиннатуннисо, Ҷаҳон (Фаришта) дар асри XVIII умр ба сар бурдаанд. Зиннатуннсо хоҳари хурдии Зебуннисо будааст. Ин байтҳои барҷаста аз ӯст:

Эй обшор, навҳагар аз баҳри чистӣ?
Чин дар ҷабин фиканда зи андӯҳи кистӣ?
Дардат чӣ дард буд, ки чун ман тамоми шаб
Сарро ба санг мезадиву мегиристӣ?

(Давомаш дар саҳ.4)

Таҷрибаҳои рӯзгор

Бирав, зи таҷрибаи рӯзгор баҳра бигир,
Ки баҳри дафъи ҳаводис туро ба кор ояд.

Гаҳе шоҳу...

Падарам ҳикоят мекунанд:

—Дидам мардеро, ки як вақтҳо барои тӯйи суннатии яганаписараш тамоми merганҳои Сӯхро барои шикори кабк ҷалб карда буд. Сонӣ ҳафт шабу ҳафт рӯз ба кулли мардуми Сӯх тӯй дод. Ба назди меҳмонон як лаган гӯшти кабк, як лаган гӯшти гӯсфанд, як лаган гӯшти навбаст ва як лаган ош монда буданд. Вақти гусел ба ҳар кас ҳафттогӣ нон доданд. Ба тамоми Сӯху берун аз он овозааш баромад. Лекин вақте расид, ки...

Вақти ҷанг. Баъди гӯру чӯб ба азои падарам меҳмонҳо меомаданд. Ҳамон мард се-чор рӯз паи ҳам омад. Ба наздаш дутоӣ нон мемондем. Яктояшро мехӯрду дуюмашро ба бағал зада мерафт.

Рӯзи сеюм бошад, ё чорум вақти хеста калӯшпӯшиаш нон аз бағалаш ғелида рафт. Ман, ки майда будам, тохта-рафта нонро гирифта ба он кас додаму...аз модарандарам як шаппотии обдор хӯрдам. «Нонро чаро ба вай додӣ, каси дигар ояд пешаш чӣ мемонем?»

Ана ҳамин хел аст рӯзгор. Одамро гоҳ шоҳ месозаду гоҳе гадо. Барои ҳамин ояндаро андешидан даркор...

«Бача»-и калон

Идорашине ба ҳамтабақаш мегуфт:

—Ҳоло дар идора газет хонда шинам, як бача бе ҳеҷ гуна пурсиш даромад. Аз газет сар бардошта бинам, рост истодааст.

—Гард қафотба!—гуфтам бо зарда.

Берун баромада, аз нав дарро тақ-тақ карда даромад. Лекин боз ҳамон...

—Ту писари кӣ?—гӯям, писари амаки Солеҳ мешавам — гуфт. Солеҳро худат медонӣ, шахси бою бадавлат.

Сонӣ хуб коҳишаш кардам. Гуфтам, ки ин ҷо идораи давлат. Идорае, ки одамҳо кор мекунанд. Қоида «тақ-тақ» мекунанд, «мумкинмӣ?»—гуфта мепурсанд. Иҷозат диҳад, даромада салом медиҳанд, ҳолу аҳвол мепурсанд. Ана баъд чӣ арзе дошта бошӣ, мегӯйӣ...Ҳамин қадар бачаи калон шуда ин чизҳоро надонӣ, айб нест?

Он «бача»-ро ман ҳам мешиносам. Вай аллакай бача не, одами каппа-калон, хонда омадагӣ, пулёбу пулдор, мошин ҳам дорад. Лекин аён шуд, ки одамиаш кам будааст.

Мегӯянд, ки баъзеҳо диплому корро бо пул харидаанд. Ин «бача» камолоти синну солиро ҳам бо пул харидааст, аз афташ.

Хизмати насия

Вайро аз аввал медонам. Баъди таваллудаш, чун пас аз чор духтар ба дунё омад, падар «барои шустан» сечор гӯсфандро «садқаи сараш» карда буд. Аз тифлӣ то даври камолот барои вай ҳамаи шарту шароитро фароҳам оварданд волидонаш. Худаш ҳам гоҳ-гоҳе мегуфт: «Волидонамро хеле дӯст медорам. Эҳтиромашонро ҳамеша ба ҷо меорам. Назди онҳо якумр қарздорам. Некиҳояшонро ҳеҷ гоҳ фаромӯш намекунам. Худо хоҳад, доим дар хизматашон мешавам...»

Ба хондан даровардaнд. Хонадор низ карданд. Лекин... баъди чанде занашро гирифту ба шаҳр кӯчид. Падару модар бе дастёре, бо чашмони интизор зори дидори фарзанд монданд.

Аҳрори МАҲМУДЗОД,
ноҳияи Сӯх.

Ба истиқболи машварати августии омӯзгорон

Таълими забон ва адабиёти тоҷик дар асоси технологияи нави педагогӣ

Ҳоло дар Ӯзбекистон қариб дар 330 мактаби таълими ҳамагонӣ таълим тоҷикӣ бурда мешавад. Барои ин мактабҳо дар асоси «Консепсияи омӯзиши давлатии таълим аз забон ва адабиёт» барин ҳуҷҷатҳои муҳим, ки дар асоси қонуни Ӯзбекистон «Дар бораи таълим» офарида шудаанд, баробари ҳамаи мактабҳои дигар амал мекунанд.

Бо саъю эҳтимоми Шӯрои илмӣ-методии забон ва адабиёти тоҷик, ки чандин сол инҷониб дар назди Маркази таълими ҷумҳурӣ фаъолият дорад, таи солҳои охир барномаву дастурҳои нав оиди таълими забон ва адабиёти тоҷик дар мактабҳои Ӯзбекистон табъу нашр мегарданд, ки дар таҳияи он донишмандони мактабҳои олӣ, омӯзгорони соҳибтаҷрибаи мактабҳои ҷумҳурӣ иштирок доранд. Даҳҳо номгӯй китобҳои дарсӣ аз ҷониби нашриётҳои гуногуни Ӯзбекистон мунтазам нашр мегарданд. Дар ин ҷода муҳаррирону мутарҷимони заҳматкаши нашриётҳо, кормандони рӯзномаи ҷумҳурии «Овози тоҷик», устодон ва омӯзгорони мактабҳои олӣ ва миёна кӯшиши зиёде ба харҷ медиҳанд.

Аз хабару мақолаҳои матбуот, аз сӯҳбату вохӯриҳо бо омӯзгорони мактабҳои тоҷикии Ӯзбекистон мушоҳида мешавад, ки онҳо ба дастурҳои гуногуни методӣ барнома ва китобҳои дарсӣ эҳтиёҷи зиёде доранд.

Бо ҳамин мақсад Шӯрои таълими забон ва адабиёти тоҷики Маркази таълими ҷумҳурӣ кори хайре оғоз кард—маҷмӯи мақолаҳои илмӣ-услубӣ ба ёрии омӯзгорони забон ва адабиёти тоҷик бо унвони «Бӯстони маърифат» аз нашр баромад, ки он дар асоси «Барномаи таълими адабиёт барои синфҳои V-IX»-и мактабҳои Ӯзбекистон таҳия шудааст.

Дарвоқеъ, дар мактабҳои гуногуни вилоятҳои Ӯзбекистон омӯзгорони зиёде ҳастанд, ки онҳо ҷонфидои маърифат, шефтагони маънавият мебошанд. Онҳо таҷрибаҳои хоссае дар соҳаи таълиму тарбия доранд, ки баъзан аз талаботи стандарти давлатии таълим ҳам болотар аст.

Аз ҷумла, маҳорати омӯзгори тоифаи олӣ аз мактаби миёнаи рақами 5 ба номи Рӯдакии шаҳри Самарқанд Муяссара Баҳодурова, ки хонандагони «Овози тоҷик» борҳо дар бораи ӯ хондаанд, сазовори таваҷҷӯҳ аст.

Бо ташаббуси Маркази таълими ҷумҳурӣ, Садорати маорифи халқи вилояти Самарқанд ва Донишкадаи такмили ихтисоси кормандони соҳаи маорифи халқи вилояти Самарқанд дар арафаи анҷоми соли таҳсили гузашта дар ноҳияи Самарқанд таҳти унвони «Технологияи пешқадами педагогӣ дар таълими забон ва адабиёти тоҷик» анҷумани илмӣ-таҷрибавӣ ба вуқӯъ пайваст, ки дар кори он мутахассисони Маркази таълими ҷумҳурӣ, устодони мактабҳои олӣ, кормандони Донишкадаи такмили ихтисоси омӯзгорони вилоят, омӯзгорони соҳибтаҷриба аз аксар ноҳияҳои вилоят иштирок доштанд.

Ҳозирон дар ибтидо бо дарсҳои таҷрибавии омӯзгорони мактаби миёнаи рақами 25 ба номи Абдусалом Деҳотии ноҳияи Самарқанд, Соҷида Турсунова ва Наргис Неъматова, ки дар асоси технологияи нави педагогӣ гузашт, шинос шуда сипас оиди ин масъала дар атрофи «мизи мудаввар» мубодилаи афкор намуданд.

Корманди масъули Маркази таълими ҷумҳурӣ Комила Усмонова дар асоси мушоҳидаҳои худ аз дарси омӯзгори тоифаи олӣ Соҷида Турсунова, ки дар мавзӯи «Маърифатпарварони ибтидои асри XX» барои синфи ёздаҳ гузашт, хеле қаноатманд будани худро иброз дошт. Вай дар ҷараёни таҳлили ҳамин дарси яксоатаи омӯзгор оиди ҷорӣ намудани технологияи нави педагогӣ, аз қабили ба қисмҳо тақсим намудани дарси яксоата ва аз ҳар як дақиқаи он самаранок истифода бурдан мулоҳизаҳои ҷолиби диққат баён намуд. Зотан ин дарс ҳамчун як асари саҳнавӣ, ки таҳиягараш омӯзгору ҳунарпешагонаш шогирдон буданд, гузашт.

Дар ин дарс шогирдон аз орзуву омоли маърифатпарварони ибтидои асри XX Маҳмудхоҷа Беҳбудӣ, Саидаҳмад Сиддиқии Аҷзӣ, Саидаҳмад Васлӣ, Тошхоҷа Асирӣ, Тавалло, Мунавварқорӣ, Ҳоҷӣ Муин, Фитрат, Чӯлпон ва дигарон ошно гардиданд, аз пайравони Аҳмади Дониш, Муқимию Фурқат будани онҳо хабардор шуданд. Саҳначае аз драмаи Беҳбудӣ «Падаркуш» иҷро намуда, гум нашудани аҳамияти ғоявии асарро дар рӯзҳои мо дарк намуданд. Дар бораи «Соли маҳаллаи ободм мулоҳиза ронда, оиди одамони машҳури маҳаллашон Тӯрақул Зеҳнӣ, Абдусалом Деҳотӣ, Болта Ортиқзода ёдрас шуданд.

Дар поёни дарс омӯзгор қариб ба ҳамаи шогирдон, ки фаъол буданд, баҳои сазовор гузошт.

—Бисёр дарсҳои омӯзгорони забон ва адабиёти тоҷик, таърих, асосҳои маънавият аз мактабҳои рақами 16, 17, 33, 68 ва ғайра низ дар асоси технологияи нави педагогӣ гузаронида мешавад,—иброз дошт ҳангоми суханронӣ мудири шӯъбаи маорифи халқи ноҳияи Самарқанд Муссаввара Ҷумъаева.—Аз ҷумла дарсҳои Сабоҳат Асророва, Фарида Аҳмадова, Рӯзафзун Зоҳидова аз мактаби №16 дар ин бобат намунаи ибратанд. Беҳуда нест, ки бисёр тадбирҳои маърифӣ-маънавӣ дар ноҳия бо иштироки шогирдони онҳо хеле шавқманду ҷозибанок гузаронида мешаванд. Чунончи, дар анҷумани ҷумҳурӣ, ки ба шарафи 125- солагии зодрӯзи Садриддин Айнӣ дар мактаби рақами 25 барпо гардид ва дар он олимон аз Тошканду Самарқанд иштирок доштанд, порчаҳо аз асарҳои гуногуни адиб дар иҷрои шогирдони мактабҳо иҷро карда шуданд.

Омӯзгори ҷавони забон ва адабиёти тоҷик аз мактаби рақами 68 Саодат Алиева, ҳамчун шоира бо тахаллуси Парисо соҳиби китоби шеърҳо мебошад. Вай ҳар дарси худро бо шеър оғоз кардаву бо шоҳбайтҳо анҷом медиҳад. Дарси ҷолиби диққате буд, дарсе, ки вай аз адабиёт бо иштироки олимону адибони имрӯзаи Самарқанд гузаронд.

Бархе аз омӯзгорон дарсҳои худро дар оғӯши табиат, бо зиёрати қадамҷойҳои адибони Самарқанд мегузаранд, ки ҳамаи ин барои ташаккули маънавӣ ва доираи адабиётфаҳмии шогирдон саҳми арзанда мегузорад. Беҳуда нест, ки бисёре аз хатмкардагони ин мактабҳо шефтаи забон ва адабиёти тоҷик гардида, ихтиёри давом додани таҳсилро дар бахшҳои суханшиносии мактабҳои олӣ мекунанд. Хатмкунандаи мактаби 16-и ноҳия Мавсума Самадова дар озмуни ҷумҳурӣ аз забон ва адабиёти тоҷик ҷои аввалро ишғол намудааст, ки ин ҳам аз эътибори хоссаи омӯзгорон нисбати таълими забон ва адабиёти тоҷик аст.

Директори Маркази таълими вилоят Шамсиддин Ӯсанов, методисти Маркази таълими ҷумҳурӣ Ҷумъаназар Эшонқулов, омӯзгори Донишкадаи такмили ихтисоси кормандони соҳаи таълими вилояти Самарқанд Амина Шарофиддинова низ дар баромадҳои худ оиди ҷорӣ намудани технологияи нави педагогӣ ҳангоми тадриси забон ва адабиёти тоҷик дар асоси мушоҳидаҳои худ фикрҳои ҷолиби диққат баён намуданд.

Раиси Шӯрои илмӣ-услубии таълими забон ва адабиёти тоҷики Маркази таълими ҷумҳурӣ, устоди Донишгоҳи давлатии Самарқанд Аслиддин Қамарзода дар баромади худ оиди табъу нашри барнома ва китобҳои дарсӣ, инчунин дастурҳои методӣ доир ба забон ва адабиёти тоҷик суханронӣ намуда, иброз дошт, ки алъон китобҳои забони тоҷикӣ ва китоби хониш барои синфҳои I-IV пурра табъу нашр гардидаанд. Китоби дарсӣ аз «Адабиёт» барои синфи V дар арафаи чоп аст. Муаллифони ҷудогона вазифадор карда шудаанд, ки китобҳои забони тоҷикӣ ва адабиётро барои синфҳои болоӣ таълиф намоянд. Лекин ин кор хеле суст ҷараён дорад. Инчунин барномаҳои таълимӣ аз забони тоҷикӣ барои синфҳои V-IX, адабиёт барои синфҳои X-XI низ мунтазири нашр мебошанд. Дар ҷараёни таълиф ва табъу нашри онҳо, албатта технологияи нави педагогӣ ба эътибор гирифта шудааст. Ҳоло худ шоҳид шудед, ки бархе аз омӯзгорон аллакай дар асоси барномаи нави адабиёт дарс мегузаранд.

Омӯзгорони заҳматкашу арҷманд!

Соли нави хониш дар мекӯбад. Барои муносиб истиқбол гирифтани он бояд омода бошем. Зеро дар шароити мо таълими забон ва адабиёти тоҷик аз омӯзгорон донишу маҳорати хоссаеро талаб мекунад, то ки барои аз ҳар ҷиҳат инсони комил шуда ба воя расидани шогирдон кӯмак расонанд.

Умеда ҚАМАРОВА,
равишомӯзи шӯъбаи маорифи халқи ноҳияи Сиёби шаҳри Самарқанд.

Таътил — дар деҳот.

Сурат-лавҳаи Т. ХОВАРӢ.

Варзиш

Иншоотҳои нав

ТИРМИЗ. (Мухбири ЎзА З.Тӯхтаев). Дере нагузашта дар ноҳияҳои Сариосиё, Деҳнав ва Қумқӯрғон маҷмӯъаҳои варзишии бачагона ба истифода супурда мешаванд.

Маҷмӯи варзишие, ки дар 1,5 гектар майдон бунёд мегардад, дорои майдонҳои футболбозӣ, волейболбозӣ, роҳравҳои махсуси давидан, тренажёрҳои атлетикаи сабук мебошад. Аз ҳамаи онҳо аҳли деҳаи Чароғони ноҳияи Сариосиё баҳраманд мегарданд.

Дар ноҳияи Деҳнав, аниқтараш дар хоҷагии ба номи Амир Темур фермери номдор Аҳмад Нарзуллоев аз ҳисоби худ маҷмӯи варзишӣ бунёд мекунад. Ба ҳамин қарибиҳо дар хоҷагии кооперативии «Беш қаҳрамон»-и ноҳияи Қумқӯрғон маҷмӯи варзиши бачагона ба истифода супурда мешавад. Вай, бешубҳа, яке аз масканҳои беҳтарини варзиши бачагона буда фарзандони аҳли деҳотро ба оғӯш хоҳад гирифт.

Дар хоҷагии кооперативии ба номи Собир Раҳимови ноҳияи Деҳнав, ки ба вай Қаҳрамони Ӯзбекистон И.Файзуллоев роҳбарӣ мекунад, барои сохтмони маҷмӯи варзишӣ барои бачаҳо майдони махсус ҷудо карда шудааст. Лоиҳаи онро мутахассисони беҳтарин кашидаанд. Сохтмони маҷмӯи калони варзишӣ дар ноҳияи Қизириқ оғоз ёфт. Онро бинокорони тресги «Сурхонсувқурилиш» ба бунёд меоваранд.

Муҳаммадҷон Шодӣ

Вафо ва хиёнат

Ҳикоя

(Охираш. Аввалаш дар шумораҳои гузашта).

Ва аҳволи Зулфиқор, баъди ба ӯ дар хусуси Моҳинур лаб кушодани Зулол, боз ҳам бадтар шуд. Аз ин Зулол дилфигортар. Чӣ кор кунаду куҷо равад, ҳайрон.

Ниҳоят, вақте дарак ёфт, ки бародарро заҳри сухани Гулчеҳр ба ин ҳол расонда, тоқат карда натавониста, дар ҳолате, тӯфоне бархоста буд дар ботинаш, ба хонаи вай рафт.

— Рӯзи акаам сиёҳ кардӣ, сиёҳпича! Вай бо як аҳвол . Одам ҳамин қадар бадзабон мешавад? Ана, қаҳри худо омада, шӯят тармарг шуд. Заҳрсухан, даҳонзаҳр!

Гулчеҳр, гарчӣ таънаи духтар аз ҷавшани ҷонаш гузашт, ором буд. Ҳанӯз либоси мотам ба бар дошт ӯ. Ба қавле, «гӯри шӯяш ҳанӯз хунук нашуда» ба кас туву ман карданро ба худ раво намедид... Вале ба хомӯш нишастан низ илоҷ надошт:

— Акаат бемор, лекин зиндааст. Умед ҳаст, сиҳат мешавад. Вале шӯи ман мурд, ҳоли ман вазнинтар.

— Шӯи туро акаам накушт, ки аламдор бошӣ. Аламдор ман, ки боиси дарди шадиди акаам заҳри сухани ту!

— Дуруст, лекин аз акаат гузашт. Ҷои ман зани батамизи дигар ҳам мебуд, ин тавр мекард. Ба ӯ танҳо гап задаму бас, корд назадаам.

— Беҳтар он буд, ки корд мезадӣ!

— Боз шилқинӣ мекард, шамшер мезадам, аммо кор ба ин дараҷа нарасид. Ғусса нахӯр, ӯ сиҳат мешавад. Сабақ мешавад ба вай, дигар назди зани порсои шавҳардор гапи худ дониста мегӯяд!

Ба Гулчеҳр гап ёфтан душвор — ночор пас гашт Зулол, бо сари хамида баргашт. Охир, он чӣ мегуфт, дуруст мегуфт Гулчеҳр...

Аҳволи Зулфиқор рӯз то рӯз бад мешуд, ки беҳ не. Аз тақдири бародар ҳар қадар фикр кунад, вуҷуди Зулол ба туғёни ранҷи беандоза амиқтар ғарқ мегашт.

◆◆◆

Ҳабдаҳро пур карда, Зулол ба ҳаждаҳ қадам ниҳод. Айни шавҳар кардани ӯ. Талабгоронаш кам набуданд, вале вай бародарро бо ин ҳол гузошта шавҳар карданро ба гӯшаи хаёл намеовард.

Лекин рӯзе, Насимиро, ки дӯсти наздики оилаашон буд, миёнрав карда, аз ҷониби оне хостгор омад, ки беҳтарин ҷавони деҳ ба ҳисоб мерафт. Беҳтарин ҷавоне, ки ба ӯ духтар доданро ҳар духтардор орзу менамуд ва ҳавас мекард.

Зулолро Зулфиқор назди худ хонд: «Хоҳарҷон, бахтат тофт. Медонӣ...»

— Намедонам! — фиғон бардошт Зулол, ки дар ғами худ не, дар ғами қисмати бародар буд. Аммо бародар дар ин хусус гӯё дигар ҳатто фикр надошт — тамоман дилмонда буд аз дунё, аз зан, аз хонадорӣ.

—Туро бо ин ҳол гузошта, шавҳар кунам? Не! То ту зан нагирӣ, валлоҳ шавҳар кунам!

Зулфиқор, гӯё замини зери пояш сахт таккон хӯрда бошад, якқад парид.

— Ин чӣ қасаме, ки хӯрдӣ? Ақлат дар ҷояш, Зулол?

— Ақлам дар куҷо, намедонам. Ҳамин донам, ки то ту...

— Охир, ман...

— Ту чӣ? Бигӯ, ту чӣ? Ба ту чӣ шуда, чӣ? Чӣ?

— Ман... Ҷонам қурбонат, Зулол, ман таслим. Чӣ хубе, ки ба бахтам ту ҳастӣ. Чӣ хубе, вақте инсоне паҳлӯят ғамшарики туст. Аммо... Аммо дар вазъе, ки ман дорам, кӣ мерасад ба ман? Бигӯ, ғамхоракам, кӣ?

— Моҳинур,— нохост аз даҳон баровард Зулол ва пай бурд, ки турш мешавад рӯи бародар, мекоҳад, дар худ фурӯ меравад. Ин буд, ки вай бо ҳаракате хоҳарро аз сухан боздошт.

— Нагуфта будам, ки аз хусуси ӯ дигар даҳон накушо? Ё ту ҳам, мисле, ки ман як вақт будам, мафтуни забони хуши Моҳинур? Хушзабониаш дидӣ, вале... Вале пай набурдӣ оё, ки ӯ бевафост?

— Бевафо?

— Бале, — гуфт Зулфиқор ва сар бардошта, бо пилкҳои вазнин ба хоҳар нигаристу маънидор илова намуд: — Ё ба Остон бевафоӣ надошт? Дар ин хусус наандешидӣ? Ба шавҳари чашм кушода дидааш, ки вафо накард, ба дуввумаш мекард?

Зулфиқор даме хомӯш монд ва бо лабханди ғарибе боз чизе гуфт, ки Зулол асло нигарон набуд:

— Агар мегуфтӣ, ки Гулчеҳр, ин таклифи оқилонатар мебуд. Гарчӣ муносибатамон бо ӯ ба тавриислоҳнопазир бад аст.

— Гулчеҳр?— садои Зулол дар гулӯяш шикаст,— Гулчеҳре, ки туро ба ин ҳол расонд?

— Ҳа! Бо вуҷуди он ки боиси ба ин ҳол афтодани ман Гулчеҳр, вай, ба қавли устод Насимӣ, зани бо ору номусе низ буда. «Офарин ба вай» — гуфта буд устод рӯзе, ки ӯ бо носазо моро аз даргоҳи худ ронд. Бале, офарин ба вай! Дар асл, ба ҳамааш худам сабабгор, худам гунаҳкор,— ин гуфт Зулфиқор ва нигоҳи чашмони нурбохта ва мамлу аз ғуссаву хиҷолат дигар сӯ кӯчонд.

«Моҳинур неву Гулчеҳр...» ин таззод, ки даставвал барояш номафҳум буд, саргум шуд Зулол ва ҳамаашро дарк карда....

◆◆◆

Зулол дар як вазъи сангин гирён-гирён ба хонаи Гулчеҳр мерафт. Ба он даргоҳе, ки чанд рӯз пеш бо дарду алам, арбадаҷӯву ҷангхоҳ рафта, аз он сӯ бо сари хам баргашта буд. Ӯ мағлуб шуда ва бо суханони бамаънӣ ғолиб омада буд Гулчеҳр. Инак, боз меравад. Гириста меравад, ҳарчанд медонад, ки аз рафтани ӯ муроде ҳосил не — Гулчеҳр — гар ӯро ҳамон авзост, ҳеҷ гоҳ розӣ нахоҳад шуд, меравад. Дигар чӣ илоҷ? Лекин Гулчеҳр ӯро хуб пазируфт. Чашм ба чашми ҳам нишастанду ӯ даҳон кушод:

— Он рӯз агар дурушт гуфтам ё сахттар гап задам, узр, хоҳарҷон.

Оромии ҳамешагиро дар вуҷудаш маҳфуз дошта, Гулчеҳр орому ботаҳаммул сухан меронд, вале Зулол сахт дар ҳаяҷон.

— Медонӣ, Зулол, аз асари талхи он гуфтугӯ, ки Зулфиқорро дилу рӯҳ маҷрӯҳ шуда, ман ҳам ноҳинҷор...

Пасон ӯ, Гулчеҳр, дарди дил кард. Дилаш дар панҷаи андӯҳ музтар, аламҳои нуҳуфтаашро ба Зулол, чун ба дугонаи ҳамроз , ҳикоят кард:

— Ба ман осон набуд. Ба ман алам мекард, бале, ба ман ҳам алам мекард. Шавҳар ба арӯсӣ ҳафт моҳ гузашта-нагузашта болоям зан гирифт. Боз палонҷи ман кӣ — холадухтари худам. Ана, хола, ана духтари ӯ! Оҳ, аз ҳамааш дилам монд. Аз муносибати духтари холаам бо Зулфиқор гӯшам бод ёфта буд, вале чӣ шуду вай, ба болои ман... ба Остон расид, палонҷ шуд! Ҳарду ба назар хушбахт буданд. Бале, чунон менамуд, ки шаҳварам ва ҳамсари нави ӯ дар симои якдигар чеҳраи бахти ҳам мебинанд. Лекин сонитар пай барам, Моҳинур бо Зулфиқор низ вомехӯрад. Пинҳон вомехӯрад, вале он дурӯяву айёр бо хушзабонию ҳаракатҳои фиреб чун бозиҳои мори хушранг шавҳарро торафт ба худ ҷазбу гарм мекунад. Ӯ ҷоплусию хиёнат мекарду аз шарм дармегирифтам, вале аз хусуси вай ба шавҳар лаб кушода наметавонистам, бо хаёле ки хабаркашӣ хуб нест, он низ як навъ хиёнат аст. Рӯзгузаронӣ дар он хонадон сахт мешуд. Лекин чӣ кор кунам? Бо вуҷуди ин, савганди вафо, ки хӯрда будам, маҷбур будам ба шӯ, ҳарчанд ба ман нигоҳ накарда монд, хиёнат накунам. Масъулияти бузург нисбати покизагии оиладорӣ моро ба ин водор мекард.

Ба назари Зулол намуд, ки Гулчеҳр гиря дорад. Вай ба таваҷҷӯҳи бузургу фавқулоддае гӯшу ҳуш ба суханони бадарди ӯ дода буду чашм аз рӯи ботароваташ намеканд. Рӯймоли сиёҳ ба сар андохта буд Гулчеҳр, пироҳани дарози тира ба бар дошт, вале басо банур метофт ба чашмони Зулол... Ва Зулол ҳам бидуни ихтиёр домани гиря раҳо кард. Гирён даст ба гардани Гулчеҳр, ки ҳоло ба назараш олиҳаи меҳру наворо мемонд, андохту...— Ман назди шумо гунаҳкорам,— гуфт. — Шумо не, бояд ман узр пурсам. Бародари пургуноҳи ман узр пурсад!

◆◆◆

Зулол бармегашт. Ӯ, ки талх гириста, бори андешаҳои гарон дар сар, ба даргоҳи Гулчеҳр рафта буд, инак боз гирён, вале мамнуну болидарух ба ҳавлии падар, ба назди бародар бармегашт. Чашм дар роҳи ӯ буд бародар, умедвори он, ки хоҳаракаш «шер» баргардад. Ва Зулол, ки шер бармегашт, аз ҷӯши шодӣ гиряи худ фурӯ нишонда наметавонист.

Хубони порсигӯ

(Аввалаш дар саҳ.3).

Асри XIX низ чун асри XVII бо миқдори зиёди шоираҳояш диққати касро ба худ мекашад. Дар ин аср Гавҳарбегим, Дилшоди Барно, Зебои Хуҷандӣ, Камина, Марямхоним, Маъсума, Мастураи Афғон, Маҳҷуб, Маҳзуна, Макнуна (Нодира), Муаззамхон, Муаттархон, Қамбархон, Оишаи Афғон, Тоҷуддавла, Шоҳиҷаҳонбегим, Тоҳира ва дигарон умр ба сар бурдаанд. Яке аз шоираҳои тавонои аср Тоҳира будааст, ки лақаби Қурратулайн (нури дида) доштааст. Ӯ ба мазҳаби навбунёди «баҳоӣ» гаравидааст ва бо ҳамин «гуноҳ» аввал зиндонӣ, сипас қатл карда шудааст. Ӯ маргро бо хушӣ пазируфта, то расидани маросими қатл ба тоату ибодат машғул гардидааст. Ҳангоми қатл ба қотилон сарбанди сафеди худро дода гуфтааст: — Бигзор маро бо банди намозиву пок бикушанд.

Чанд байти Тоҳира:

Эй хуфта, расид ёр, бархез,
Аз худ бинишон ғубор, бархез.
Омад бари ту табиби ғамхор,
Эй хастадили низор, бархез.

Дар ибтидои асри XX шоираҳое чун Бифазилати Хуҷандӣ, Лайлихоним, Маҳҷубаи Ҳиравӣ, Ҷаннат, Маҳвии Румонӣ ва дигарон зистаанд. Лайлихоним шояд Хуҷандӣ бошад. Соли 1914 (1332 ҳиҷрӣ) ӯ барои табрики рӯзномаҳои «Садои Фарғона», «Садои Туркистон» ва ҷаридаи «Ойина» шеъри «Нури маърифат»- ро эҷод мекунад. Дар ин шеър чунин сатрҳо мавҷуданд:

Ҳазорон шукр бар даргоҳи ҳаййи
қодири субҳон,
Ки аз ишроқи нури маърифат офоқ
шуд рахшон.
Ҳамоно кавну имконро шуда
ҳангоми фирӯзӣ,
Бувад ин даври аъзамро шарофат
бар ҳама даврон...
Ба табрики ҷароидҳо рақам зад
хомаи Лайлӣ,
Кунун боқӣ бимонад то абад ин сити
Туркистон.

Шеър аз 19 байт иборат буда, аз хиради волои муаллифаш гувоҳӣ медиҳад. Бо вуҷуди он ки шоира ба даврони мо хеле наздик зиндагӣ кардааст, минбаъд аз осору фаъолияти ӯ ёде карда намешавад. Бале, мо басе гумкардаҳое дорем андар ин дунё...

Ҷуғрофияи зисти шоираҳо васеъ аст. Онҳо дар Мовароуннаҳр, Афғонистон, Эрон, Ҳинд, Чин ва ғайра зиндагонӣ кардаанд. Сарзамини шоирпарвари Ҳинд теъдоди зиёди шоираҳоро дар оғӯши худ парваридааст.

Занони суханвар аз табақаҳои гуногуни ҷамъият арзи ҳастӣ кардаанд. Қисме аз онҳо дар хонаводаҳои салотин ва мансабдорони бузург зода ва парвариш ёфтаанд.

Аз 11 нафар духтарони шоҳи Эрон — Фатҳалишоҳи Қоҷор ҳамагӣ бо шеър сарукор доштаанд. Инҳо Ҳилол, Тайиба, Малак, Иффат, Махфӣ, Султон, Исмат, Фахрӣ, Соҳиба, Тоҷуддавла ва Зиё мебошанд. Панҷ тан аз занҳои баробари Фатҳалишоҳ — Оқо, Хоҷиба, Мастура, Нуш, Ҳамар низ бо дунёи шеър омезише доштаанд.

Духтарони Бобур — Гулбаданбегим, Гулчеҳрабегим, духтарони Аврангзеб — Зебуннисо ва Зиннатуннисо, духтари Шоҳиҷаҳон — Ҷаҳоноробегим аз зумраи шоираҳои номдори замони худ будаанд. Барои бархе аз занон шоирӣ меросӣ будааст. Масалан, духтари Саъдии Шерозӣ — Кавкаб (Ситорабону), духтари Абдураҳмони Мушфиқӣ — Мунира, духтари Волеҳи Доғистонӣ — Гунобегим, духтари Раҳимӣ (хони Хонон) — Ҷононбегим ҳунари падар омӯхтаанд.

Ҳамин тавр, занҳо дар ривоҷи адабиёти форсизабонон ҳиссаи муносибе доштаанд. Онҳо бо вуҷуди он ҳам беҳуқуқиҳо молики ҳаққу ҳуқуқе, бо вуҷуди гумномиҳо дорои ному шӯҳрате ва бо вуҷуди мӯҳри хомӯшӣ бар лаб доштанҳо соҳиби розу ниёзе будаанд.

Шодӣ КАРИМ,
ноҳияи Музработ.

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компютерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст.
Тартиби номнависшуда № 16. Г - 733
Теъдоди чоп 1100. 1 2 3 4 5 6

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Х/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.
Муҳаррири навбатдор: Т. ТӮХТАЕВ.
Мусаҳҳеҳон: Додобоева М.
Фаёзова Т.
Саҳифабанд: Х. Тӯхтаева.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.